

Ehdotus saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Työryhmän välimietintö

Ehdotus saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Työryhmän välimietintö

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Oikeusministeriö

© 2021 tekijät ja oikeusministeriö

ISBN pdf 978-952-259-845-5

ISSN pdf 2490-1172

Taitto Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2021

Ehdotus saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Työryhmän välimietintö

Oikeusministeriön julkaisuja, Mietintöjä ja lausuntoja 2021:11		Teema	Mietintöjä ja lausuntoja
Julkaisija	Oikeusministeriö		
Tekijä/t	Puheenjohtaja Jussi Päivärinne, sihteeri Mirja Kapraali		
Kieli	suomi	Sivumäärä	57
Tiivistelmä	<p>Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) väliaikaisesta muuttamisesta covid-19-epidemian yrityksille aiheuttamien taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Laki vastaisi pääosin sisällöltään aiempaa saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia (1069/2020). Lisäksi esityksessä ehdotetaan yksittäistä muutosta luottotietolakiin (527/2007).</p> <p>Esityksen keskeisenä tavoitteena on voimassa olevan väliaikaisen lain voimassaoloa jatkamalla estää se, että koronavirustilanteen vuoksi maksuvaikeuksiin joutuneiden yritysten taloudellinen ahdinko syvenee korkeiden perintäkulujen vuoksi. Tavoitteena on lisäksi rajoittaa tratan käyttöä yrityssaatavien perinnässä maksuhäiriömerkinnöistä yritysten toiminnalle aiheutuvien haittojen vuoksi. Tavoitteena tratan protestointiajan pidentämisellä on helpottaa yritysten tilannetta antamalla niille enemmän maksuaikaa tratan vastaanottamisen jälkeen.</p> <p>Otaen huomioon erityisesti epidemiatilanteen pahentuminen ja sen vuoksi käyttöönottettavien tiukempien rajoitusten vaikutukset moniin yrityksiin sekä normaalitilanteeseen paluun hidastuminen rokotusaikataulun viivästymisen vuoksi, on perusteltua, että väliaikaisen sääntelyn voimassaoloa jatketaan ja että tratan protestointiaikaa pidennetään väliaikaisesti.</p>		
Asiasanat	perintä, laki saatavien perinnästä, väliaikainen soveltaminen, hallituksen esitykset, perintäkulut, covid-19		
ISBN PDF	978-952-259-845-5	ISSN PDF	2490-1172
Asianumero		Hankenumero	OM001:00/2021
Julkaisun osoite	http://um.fi/URN:ISBN:978-952-259-845-5		

Förslag till lag om temporär ändring av lagen om indrivning av fordringar

Arbetsgruppens mellanrapport

Justitieministeriets publikationer, Betänkanden och utlåtanden 2021:11	Tema	Betänkanden och utlåtanden
Utgivare	Justitieministeriet	
Författare	Ordförande Jussi Päivärinne, sekreterare Mirja Kapraali	
Språk	Sidantal	57
Referat	<p>I propositionen föreslås det att det stiftas en lag om temporär ändring av lagen om indrivning av fordringar (513/1999). Ändringen föranleds av de ekonomiska svårigheter som covid-19-epidemin orsakar företagen. Lagen motsvarar till sitt innehåll i huvudsak den tidigare lagen om temporär ändring av lagen om indrivning av fordringar (1069/2020). I propositionen föreslås dessutom en enskild ändring i kreditupplysningslagen (527/2007).</p> <p>Propositionens centrala syfte är att genom en förlängning av giltighetstiden för den gällande temporära lagen förhindra att företag som råkat i betalningssvårigheter på grund av coronavirusläget drabbas av ännu större ekonomiska påfrestningar på grund av höga indrivningskostnader. Ett ytterligare syfte är att begränsa användningen av tratta vid indrivningen av företagsfordringar på grund av de olägenheter anteckningar om betalningsstörning medför för företagets verksamhet. Målet med förlängningen av tidsfristen för att protestera en tratta är att underlätta företagets situation genom att ge dem mer betalningstid efter det att trattan tagits emot.</p> <p>Med beaktande av i synnerhet det försämrade epidemiologiska läget och de konsekvenser de påföljande, mer rigorösa restriktionerna har för många företag samt med hänsyn till att återgången till normalläget kommer att fördröjas på grund av förseningar i vaccinationerna, är det motiverat att giltighetstiden för den temporära regleringen förlängs och att tidsfristen för att protestera en tratta förlängs temporärt.</p>	
Nyckelord	indrivning, lag om indrivning av fordringar, temporär tillämpning, regeringens propositioner, indrivningskostnader, covid-19	
ISBN PDF	978-952-259-845-5	ISSN PDF 2490-1172
Ärendenr.	Projektnr.	OM001:00/2021
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-259-845-5	

Sisältö

SAMMANDRAG	9
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	12
PERUSTELUT	13
1 Asian tausta ja valmistelu	13
1.1 Tausta	13
1.2 Valmistelu.....	14
2 Nykytila ja sen arviointi	16
2.1 Nykytila.....	16
2.2 Arviointi	16
3 Tavoitteet	18
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	19
4.1 Keskeiset ehdotukset	19
4.1.1 Yleistä.....	19
4.1.2 Perintäkuluja koskevat ehdotukset	20
4.1.3 Trattaperintää koskevat ehdotukset	23
4.2 Pääasialliset vaikutukset	27
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	29
6 Lausuntopalaute	31
7 Säännöskohtaiset perustelut	32
7.1 Laki saatavien perinnästä.....	32
7.2 Laki saatavien perinnästä.....	40
7.3 Luottotietolaki	40
8 Voimaantulo	42

9	Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	44
	Lakiehdotukset	45
	Laki saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta	45
	Laki saatavien perinnästä annetun lain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta	48
	Laki luottotietolain 24 §:n väliaikaisesta muuttamisesta.....	49
	Lagförslag	50
	Lag om temporär ändring av lagen om indrivning av fordringar	50
	Lag om temporär ändring av 7 § i lagen om indrivning av fordringar	53
	Lag om temporär ändring av 24 § i kreditupplysningslagen.....	54
	Lausuma – Suomen Perimistoimistojen liitto ry	55

OIKEUSMINISTERIÖLLE

Oikeusministeriö asetti 10.2.2021 työryhmän, jonka tehtävänä oli ensivaiheessa valmistella hallituksen esityksen muotoon laadittu ehdotus saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) väliaikaisen muutoksen jatkamiseksi.

Työryhmän puheenjohtajaksi määrättiin lainsäädäntöneuvos Jussi Päivärinne oikeusministeriöstä. Jäseniksi määrättiin erityisasiantuntija Mirja Kapraali oikeusministeriöstä ja kutsuttiin hallitusneuvos Liisa Huhtala työ- ja elinkeinoministeriöstä, ylitarkastaja Matti Laiho Etelä-Suomen aluehallintovirastosta, johtava asiantuntija Juha Jokinen Kilpailu- ja kuluttajavirastosta, asiantuntija Lauri Koskentausta Elinkeinoelämän Keskusliitto ry:stä, yhtiölakimies Maija Karskela Suomen Perimistoimistojen Liitto ry:stä sekä lainsäädäntöasioiden päällikkö Tiina Toivonen Suomen Yrittäjät ry:stä. Työryhmän sihteerinä toimi työryhmän jäsen erityisasiantuntija Mirja Kapraali oikeusministeriöstä.

Välimietinnössä ehdotetaan säädettäväksi laki saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta, laki saatavien perinnästä annetun lain 7 §:n 5 momentin väliaikaisesta muuttamisesta ja laki luottotietolain (527/2007) väliaikaisesta muuttamisesta covid-19-epidemian yrityksille aiheuttamien taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Laki saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta vastaisi sisällöltään aiempaa väliaikaista lakia.

Saatavien perinnästä annetun lain väliaikaiset säännökset, joissa säädetään muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkulujen, kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien ja velallisen kokonaiskuluvaluun enimmäismääristä sekä aikarajoista sellaisten maksu- muistutusten tai maksuvaatimusten lähettämiseksi, joiden kuluista vaaditaan korvaus velalliselta, olisivat voimassa, kunnes pysyvät säännökset saatavien perinnästä annettuun lakiin tulevat voimaan. Tratan käyttöä koskevat rajoitukset olisivat kuitenkin voimassa lyhyemmän ajan. Lisäksi tratan osalta ehdotetaan, että tratan käyttöä koskevien rajoitusten päätyttyä tratan protestointiaikaa pidennettäisiin.

Välimietintöön liittyy Maija Karskelan lausuma.

Saatuaan saatavien perinnästä annetun lain ja luottotietolain väliaikaiseen muuttamiseen liittyvän työnsä päätökseen työryhmä luovuttaa kunnioittavasti tätä kokonaisuutta koskevan välimietintönsä oikeusministeriölle.

Helsingissä 10 päivänä maaliskuuta 2021

Jussi Päivärinne

Mirja Kapraali

Liisa Huhtala

Matti Laiho

Juha Jokinen

Lauri Koskentausta

Maija Karskela

Tiina Toivonen

SAMMANDRAG

DET HUVUDSAKLIGA INNEHÅLLET I UTKASTET TILL PROPOSITION

I propositionen föreslås det att det stiftas en lag om temporär ändring av lagen om indrivning av fordringar (513/1999, nedan indrivningslagen). Ändringen föranleds av de ekonomiska svårigheter som covid-19-epidemin orsakar företagen. Lagen motsvarar till sitt innehåll i huvudsak den tidigare lagen om temporär ändring av lagen om indrivning av fordringar (1069/2020).

Avsikten är att de temporära bestämmelser som nu föreslås i indrivningslagen och som gäller maximibeloppen för indrivningskostnader i samband med andra fordringar än konsumentfordringar, maximiantalet indrivningsåtgärder som berättigar till kostnadsersättning och maximibeloppen för gäldenärens totalkostnadsansvar samt tidsfristerna för sändande av sådana betalningspåminnelser eller betalningskrav för vilka ersättning krävs av gäldenären för kostnaderna, ska gälla tills de permanenta ändringarna i indrivningslagen träder i kraft. Begränsningarna i fråga om användningen av tratta föreslås dock gälla en kortare tid, i synnerhet eftersom det under nuvarande förhållanden är möjligt att som indrivningsmetod använda en strängare metod än en tratta, nämligen en betalningsuppsmaning med hot om konkurs och eventuell påföljande konkursansökning. För det andra kunde en förlängning av begränsningarna i användningen av tratta i värsta fall ha negativa konsekvenser för ställningen för småföretagare som är borgenärer och försvåra bedömningen av kreditrisken, eftersom begränsningarna i användningen av tratta innebär att kredituppgifterna innehåller mindre information. I fråga om trattor föreslås det vidare att tidsfristen för att protestera en tratta förlängs temporärt från 10 dagar till 14/21 dagar när begränsningarna i användningen av tratta har upphört att gälla.

I propositionen föreslås dessutom en enskild ändring i kreditupplysningslagen (527/2007).

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2021 och gälla fram till våren 2022, dvs. till dess att de permanenta ändringar som bereds i indrivningslagen har trätt i kraft. Bestämmelserna om tidsfristen för att protestera en tratta föreslås dock träda i kraft först den 1 oktober 2021, när bestämmelserna om begränsning av användningen av tratta har upphört att gälla.

BEREDNINGEN AV PROPOSITIONSUTKASTET

Utkastet till proposition har beretts i en arbetsgrupp som tillsattes av justitieministeriet den 10 februari 2021. I arbetsgruppen ingick utöver representanter för justitieministeriet representanter för Finlands Näringsliv EK, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Konkurrens- och konsumentverket, Suomen Perimistoimistojen liitto ry, Företagarna i Finland rf samt arbets- och näringsministeriet.

Suomen Perimistoimistojen Liitto ry ansåg inte att den föreslagna regleringen behövs, medan de övriga aktörerna i huvudsak förhöll sig positiva till regleringen. Enligt Finlands näringsliv EK bör den temporära lagen inte förlängas efter den 30 september 2021, utan behovet av en eventuell förlängning av giltigheten för den temporära regleringen bör bedömas senare med hänsyn till hur coronaläget utvecklas. Enligt Företagarna i Finland rf bör begränsningarna i användningen av tratta hållas i kraft åtminstone till utgången av september 2021, och även längre än så, om coronapandemin fortsätter.

MOTIVERING TILL EN FORTSATT TILLÄMPNING AV FÖRLÄNGNINGEN AV DEN TEMPORÄRA REGLERINGS OCH DESS GILTIGHETSTID

Den kris som coronavirusepidemin fört med sig är inte förbi för företagen, och chocken för företagen är långvarig. Företagens ekonomiska situation kommer att förbättras först med fördröjning från det att situationen har normaliserats efter att restriktionerna har hävts. För en stor del av de krisdrabbade företagen kommer återhämtningen att dröja till slutet av året, kanske ännu längre. Det är ytterst viktigt att företagen får hjälp med att klara sig igenom krisen, och detta är även det mål man vill främja genom de temporära ändringarna av indrivningslagen.

Propositionens centrala syfte är att genom en förlängning av giltighetstiden för den gällande temporära lagen förhindra att företag som råkat i betalningssvårigheter på grund av coronavirusläget drabbas av ännu större ekonomiska påfrestningar på grund av höga indrivningskostnader. Ett ytterligare syfte är att begränsa användningen av tratta vid indrivningen av företagsfordringar på grund av de olägenheter anteckningar om betalningsstörning medför för företagets verksamhet. Målet med förlängningen av tidsfristen för att protestera en tratta är att underlätta företagets situation genom att ge dem mer betalningstid efter det att trattan tagits emot.

En bedömning av konsekvenserna av den temporära lagen 1069/2020 ingår i avsnitt 4.2 i regeringens proposition (RP 191/2020 rd) och i riksdagens lagutskotts betänkande (LaUB 4/2020 rd) som gäller den lagen. Eftersom lagen endast varit i kraft en

kort tid har det inte varit möjligt att sammanställa en systematisk och vetenskaplig bedömning av regleringens konsekvenser under giltighetstiden. I denna beredning har man utgått ifrån den uppfattningen att de centrala målen för undantagsbestämmelserna har uppnåtts. Under de rådande omständigheterna anser man att förverkligandet av de centrala målen för regleringen också i fortsättningen väger mer än regleringens negativa effekter. Utifrån de uppgifter som finns att få har den tidsbegränsade regleringen inte medfört några väsentliga skadliga effekter, och det finns inte heller i övrigt något hinder för att förlänga giltighetstiden för regleringen.

Med beaktande av i synnerhet det försämrade epidemiologiska läget och de konsekvenser de påföljande, mer rigorösa restriktionerna har för många företag samt med hänsyn till att återgången till normalläget kommer att fördröjas på grund av förseningar i vaccinationerna, är det motiverat att giltighetstiden för den temporära regleringen förlängs till efter den 30 juni 2021. Vid prövningen av giltighetstiden för den temporära regleringen har man dessutom uppmärksammat att de bestämmelser som gäller indrivningskostnader för andra fordringar än konsumentfordringar bör fortsätta att gälla utan avbrott till dess att de permanenta ändringar som bereds i enlighet med regeringsprogrammet träder i kraft. Den temporära lagens giltighetstid har begränsats till tre månader till den del som gäller begränsningarna i användningen av tratta. Bestämmelsernas giltighetstid är således i fråga om samtliga bestämmelser tidsmässigt begränsad till vad som är nödvändigt, och giltighetstiden kan också anses vara proportionell.

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta, saatavien perinnästä annetun lain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja luottotietolain 24 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta, laki saatavien perinnästä annetun lain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja laki luottotietolain 24 §:n väliaikaisesta muuttamisesta covid-19-epidemian yrityksille aiheuttamien taloudellisten vaikeuksien vuoksi. Laki saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta vastaisi sisällöltään aiempaa saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annettua lakia.

Saatavien perinnästä annetun lain väliaikaiset säännökset, joissa säädetään muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkulujen, kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien ja velallisen kokonaiskuluvastuun enimmäismääristä sekä aikarajoista sellaisten maksu- muistutusten tai maksuvaatimusten lähettämiseksi, joiden kuluista vaaditaan korvaus velalliselta, olisivat voimassa, kunnes pysyvät säännökset saatavien perinnästä annettuun lakiin tulevat voimaan. Tratan käyttöä koskevat rajoitukset olisivat kuitenkin voimassa lyhyemmän ajan. Lisäksi tratan osalta ehdotetaan, että tratan käyttöä koskevien rajoitusten päätyttyä tratan protestointiaikaa pidennettäisiin väliaikaisesti 10 päivästä [14/21] päivään.

Laki saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.7.2021 ja olemaan voimassa [30.4.]2022 asti, pois lukien 7 §:n 5 momentti, joka on tarkoitettu olemaan voimassa 30.9.2021 asti. Laki saatavien perinnästä annetun lain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta ja laki luottotietolain 24 §:n väliaikaisesta muuttamisesta on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.10.2021 ja olemaan voimassa [30.4.]2022 asti

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Valtioneuvosto totesi yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa 16.3.2020, että maassa vallitsee koronavirustilanteen (covid-19) vuoksi poikkeusolot. Valtioneuvosto linjasi tällöin tietyistä toimenpiteistä koronavirustilanteen hoitamiseksi Suomessa. Hallitus on tämän jälkeen tehnyt linjauksia uusista toimenpiteistä, joiden tarkoituksena on muun muassa turvata yhteiskunnan ja talouselämän toiminta sekä varmistaa yritysten toimintamahdollisuudet.

Saatavien perinnästä annettua lakia (513/1999, jäljempänä perintälaki) muutettiin koronavirusepidemian johdosta väliaikaisesti (1.1.–30.6.2021) siten, että lakiin lisättiin muiden kuin kuluttajasaatavien osalta ensinnäkin säännökset siitä, minkälaisista perintätoimista ja kuinka monesta perintätoimesta saa vaatia korvauksen. Lakiin lisättiin myös säännökset yksittäisistä perintätoimista veloitettavien kulujen ja velallisen kokonaiskuluvastuun enimmäismääristä sekä aikarajoista sellaisten maksumuistutusten tai maksuvaatimusten lähettämiseksi, joiden kuluista vaaditaan korvaus velalliselta. Lisäksi säädettiin rajoituksista tratan käyttöön. Muiden kuin kuluttajasaatavien osalta tratan käyttö perintäkeinona ei ole sallittua, jos velallinen on yksityishenkilö, yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö. Tratta on mahdollista lähettää, mutta ei julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin, jos velallisena oleva osakeyhtiö toimittaa selvityksen, jonka mukaan sen viimeksi päättyneen tilikauden liikevaihto tai sitä vastaava tuotto alittaa 100 000 euroa taikka sillä on käynnissä vasta ensimmäinen tilikausi.

Valtioneuvosto totesi yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa 1.3.2021 Suomessa vallitsevan jälleen poikkeusolot. Koronavirusepidemian aiheuttamat tartunnat

ovat lähteneet helmi-maaliskuussa 2021 taas merkittävään kasvuun. Koronavirusepidemian kestosta ei ole saatavissa yksiselitteistä tietoa, eikä tällä hetkellä ole mahdollista tarkkaan ennustaa, kuinka epidemia kehittyi kevään tai kesän aikana tai kuinka arvioitut rokotusaikataulut pitävät.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n mukaan, koska rokotteita saadaan vähitellen, rokotetta tarjotaan ensimmäisenä tietyille sosiaali- ja terveysalan työntekijöille ja vakavan koronavirustaudin riskiryhmille eli ikääntyneille sekä heille, joilla on lääketieteellisiä riskitekijöitä. THL:n tämänhetkisen arvion mukaan muun väestön rokotukset voidaan aloittaa kesällä 2021. Esimerkiksi Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n mukaan parhaimmassa tapauksessa on mahdollista, että 80 % suomalaisista on rokotettu jo heinäkuussa 2021. Toisen skenaarion mukaan 80 %:n rokotekattavuus saavutetaan vasta syyskuun aikana.

Suomen Yrittäjät ry:n 20.11.2020 tekemän yrittäjägallupin mukaan koronavirus on aiheuttanut ongelmia noin 65 % yrityksistä. Yritysten usko koronakriisistä selviämiseen oli kutakuinkin samalla tasolla kuin elo-heinäkuun 2020 vaihteessa. Tuolloin liki 90 % yrityksestä uskoi joko varmuudella taikka ehkä selviävänsä koronakriisistä.

Koronavirusepidemian aiheuttama kriisi ei kuitenkaan ole yritysten osalta ohi, ja shokki yrityksiin on pitkäkestoinen. Yritysten taloudellinen tilanne korjaantuu vasta viiveellä siitä, kun tilanne on rajoitusten purkamisen jälkeen normalisoitunut. Suuri osa kriisistä kärsineistä yrityksistä toipuu siitä vielä koko loppuvuoden, ehkä pidempäänkin.

1.2 Valmistelu

Esitysluonnos on valmisteltu oikeusministeriön 10.2.2021 asettamassa työryhmässä, jossa olivat oikeusministeriön lisäksi edustettuina Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Suomen Perimistöimistöjen liitto ry, Suomen Yrittäjät ry sekä työ- ja elinkeinoministeriö. Toimeksiannon mukaan tehtävänä oli ensivaiheessa laatia ehdotus saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisen muutoksen jatkamiseksi.

Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry ei pitänyt ehdotettua sääntelyä tarpeellisena, kun taas muut tahot suhtautuivat siihen pääosin myönteisesti. Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n mukaan väliaikaista lakia ei tulisi jatkaa 30.9.2021 jälkeen, vaan arvio mahdollisesta tarpeesta tämän jälkeen jatkaa väliaikaista sääntelyä tulisi tehdä myöhem-

min koronatilanteen kehityksen mukaan. Suomen Yrittäjät ry:n mukaan tratan käyttö-
rajoitukset olisi pidettävä voimassa ainakin syyskuun 2021 loppuun saakka, ja ko-
ronatilanteen jatkuessa, pidempäänkin.

Eesitysluonnos on ollut lausuntokierroksella x.3.2021–x.4.2021.

2 Nykytila ja sen arviointi

2.1 Nykytila

Nykytila ennen väliaikaista lakia (1069/2020) on kuvattu kattavasti voimassa olevaa väliaikaista lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 191/2020 vp) jaksossa 2.1.

Väliaikaisella lailla on säädetty perintäkulujen enimmäismääristä muiden kuin kuluttajasaatavien osalta asettamalle perintäkuluille, kulukorvaukseen oikeuttaville perintätoimille ja perinnän kokonaiskuluille enimmäismäärät. Väliaikaisella lailla on myös lisätty säännökset perintätoimien aikarajoista muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä (3 b–3 e §).

Trattaa eli julkisuusuhkaista maksukehotusta ei saa käyttää kuluttajasaatavan perinnässä. Väliaikaisella lailla säädettiin tratan käytön kiellosta tilanteissa, joissa velallinen on yksityishenkilö, yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö. Väliaikaisella lailla rajoitettiin tratan käyttöä myös silloin, kun velallisena on liikevaihdoiltaan pieni tai toimintansa vasta aloittanut osakeyhtiö. (7 §:n 2 ja 5 momentti)

Tratan saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin (tratan protestointi) aikaisintaan kymmenen päivän kuluttua sen lähettämisestä (7 §:n 5 momentti).

2.2 Arviointi

Muiden kuin kuluttajasaatavien perinnästä ei pysyvässä laissa säädetä yhtä yksityiskohtaisesti kuin kuluttajasaatavien perinnästä. Lainsäädännössä ei aseteta euromääräisiä ylärajoja muiden kuin kuluttajasaatavien vapaaehtoisen perinnän toimenpiteille tai saatavakohtaisille perintäkuluille, minkä johdosta perintäkulujen määrässä voi väliaikaisen lain esitöiden (HE 191/2020 vp) jaksossa 2.1.2 kuvatulla tavalla olla huomattavia eroja. Muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä on tavallisesti myös mahdollista käyttää julkisuus- ja konkurssiuhkaisia perintäkeinoja. Trattaperinnän yhteydessä vaaditusta erityisestä huolellisuudesta johtuen tratan käyttäminen saattaa edellyttää saatavaa perivältä suurempaa työmäärää kuin muut perintätoimenpiteet. Näistä perintätoimenpiteistä syntyvät perintäkulut ovat pääsääntöisesti muista perintätoimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia korkeampia.

Koronavirustilanteesta johtuva yritysten väliaikainen kyvyttömyys maksaa velkojaan niiden erääntyessä voi suurten perintäkulujen takia johtaa entistä suurempiin maksuvaikeuksiin. Erityisesti pk-yritykset voivat olla alttiimpia ajautumaan maksuvaikeuksiin korkeiden perintäkulujen johdosta, sillä näiden taloudelliset resurssit ovat yleensä pienempiä, ja näin ollen kulujen määrän vaikutus näiden taloudelliseen tilanteeseen suurempi. Kuten hallituksen esityksessä (HE 191/2020 vp, s. 13) todetaan, pysyvän sääntelyn perusteella ei pystytä kaikissa tapauksissa turvaamaan perintäkulujen kohtuullista tasoa yrityssaatavien ja muiden sellaisten saatavien perinnässä, joihin ei sovelleta kuluttajasaatavia koskevia säännöksiä.

Koronavirustilanteesta johtuvien maksuvaikeuksien vuoksi perusteltua on väliaikaisesti säätää tarkemmin perintäkuluista myös näiden saatavien osalta, kuitenkin aiemman väliaikaisen lain hallituksen esityksen (HE 191/2020 vp) jaksossa 2.1.1.4 kuvattu EU-sääntely huomioon ottaen. Pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaan sisältyvän kirjauksen (s. 82) mukaiset pysyvät muutokset perintälakiin valmistellaan työryhmän toimeksiannon mukaisesti toisessa vaiheessa väliaikaisten muutosten valmistelun jälkeen. Ehdotuksen pysyviksi lainsäädäntömuutoksiksi on määrä valmistua 15.8.2021 mennessä.

Myös rajoituksia tratan käyttöön on pidettävä edelleen perusteltuina koronavirustilanteen vuoksi.

3 Tavoitteet

Koronavirusepidemia voi jatkua pitkälle kuluvan vuoden puolella, vaikka rokotukset on jo aloitettu. Kuten edellä on tuotu esille, epidemian kesto ja sen taloudelle aiheuttamien vaikutusten kestoja tai laajuutta ei voi tällä hetkellä tarkasti ennakoita, mutta otaksuttavaa on, että yritysten taloudellinen tilanne korjaantuu vasta viiveellä siitä, kun tilanne rajoitusten purkamisen jälkeen taas normalisoituu. Yritysten auttaminen selviytymään kriisin yli on keskeistä, ja tätä tavoitetta pyritään edistämään myös perintälain väliaikaisilla muutoksilla.

Esityksen keskeisenä tavoitteena on nyt voimassa olevan väliaikaisen lain voimassaoloa jatkamalla estää se, että koronavirustilanteen vuoksi maksuvaikeuksiin joutuneiden yritysten taloudellinen ahdinko syvenee korkeiden perintäkulujen vuoksi. Koronavirustilanteeseen kytkeytyvien yritysten maksuvalmiusvaikeuksien seurauksena on todennäköistä, että joukko yrityksiä tulee yhä viivästyneeseen laskujen ja velkojen maksussa. Laskujen ja velkojen vapaaehtoinen perintä voi pitkittyä ja perinnästä aiheutuvat kulut osaltaan vaikeuttaa yritysten taloudellista tilannetta entisestään. Esityksen tarkoituksena on yritysten aseman helpottamiseksi ja muutoin elinkelpoisten yritysten maksuvaikeuksien pahenemisen välttämiseksi varmistaa se, että myös muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkulut ovat alempia varsinkin, kun tulevaisuudennäkymiä voidaan koronavirustilanteen vuoksi edelleen pitää epävarmoina.

Esityksen tavoitteena on myös estää tilanne, jossa lyhytaikaisesti palattaisiin ennen väliaikaista sääntelyä vallinneeseen sääntelytilaan muiden kuin kuluttajasaatavia koskevien perintäkulujen osalta. Tämä tavoite otetaan huomioon erityisesti harkittaessa väliaikaisen lain voimassaolon jatkon kestoja.

Tavoitteena on lisäksi rajoittaa tratan käyttöä yrityssaatavien perinnässä maksuhäiriömerkinnöistä yritysten toiminnalle aiheutuvien haittojen vuoksi. Tavoitteena on tältä osin suojata erityisesti taloudellisesti haavoittuvimmassa asemassa olevia yrityksiä. Tällaisia voivat olla eritoten yritykset, joiden velvoitteista luonnolliset henkilöt ovat lain mukaan henkilökohtaisessa vastuussa, sekä liikevaihdoltaan pienet yritykset.

Tavoitteena tratan protestointiajan pidentämisellä on yhtäältä helpottaa yritysten tilannetta antamalla niille enemmän maksuaikaa tratan vastaanottamisen jälkeen ja toisaalta mahdollistaa tratan käyttörajoituksista luopuminen 30.9.2021 jälkeen. Valitulla sääntelyllä annettaisiin yrityksille lisää aikaa järjestellä taloudellista tilannettaan sekä perintäyhtiöille jälleen mahdollisuus käyttää trattaa perintäkeinona ilman väliaikaisen lain asettamia rajoituksia.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

4.1.1 Yleistä

Väliaikaisen lain (1069/2020) voimassaoloajalta ei sen lyhyen keston vuoksi ole ollut mahdollista koota systemaattista ja tutkimuksellista arviointia sääntelyn vaikutuksista, mutta valmistelun lähtökohdaksi on otettu käsitys, jonka mukaan väliaikaisen sääntelyn keskeiset tavoitteet ovat toteutuneet. Vallitsevissa olosuhteissa sääntelyn keskeisten tavoitteiden toteutumista pidetään myös jatkossa painavampana tekijänä kuin sen kielteisiksi tunnistettavia vaikutuksia. Määräaikaisesta sääntelystä ei käytettävissä olevien tietojen perusteella ole aiheutunut merkityksellistä haittaa eikä sääntelyn voimassaolon pidentämiselle muutoinkaan ole estettä.

Esityksessä ehdotetaan, että väliaikaisen lain 1069/2020 voimassaoloaikaa jatkettaisiin sisällöltään muuttumattomana muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkuluja koskevien säännösten osalta huhtikuun 2022 loppuun saakka, pois lukien tratan käyttöä rajoittavat säännökset, jotka on tarkoitettu olemaan sisällöltään muuttumattomana voimassa vain 30.9.2021 asti (1. lakiehdotus). Lisäksi esityksessä ehdotetaan, että tratan käytön rajoitusten voimassaolon päättymisen jälkeen eli 1.10.2021 alkaen, tratan lyhyin sallittu protestointiaika pidennettäisiin 10 päivästä [14/21] päivään (2. ja 3. lakiehdotukset). Syitä, miksi säännöksiä tratan käytön rajoituksista ehdotetaan jatkettavaksi lyhyemmän aikaa kuin perintäkuluja koskevia säännöksiä, selvitetään jäljempänä 4.1.3 jaksossa.

Esityksen 1. lakiehdotuksessa säädettäisiin perintäkulojen euromääräisistä enimmäismääristä, perintätoimien aikarajoista ja kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien enimmäismääristä, velallisen kokonaiskuluvastuusta sekä tiettyjen velallisten osalta myös trattaperinnän kiellosta tai rajoituksesta. Ehdotettava sääntely on samansuuntaista kuin perintälain pysyvä kuluttajasaatavien perintää koskeva sääntely, mutta siinä on huomioitu erityisesti sellaisten saatavien perinnän erityispiirteet, joissa velallisenä on yritys.

Väliaikaisen, nykyistä pysyvää sääntelyä yksityiskohtaisemman ja tiukemman perintäkulusääntelyn jatkaminen muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä on perusteltua, sillä koronavirustilanteesta johtuen yrityksille on aiheutunut maksuvaikeuksia, ja on

myös oletettavaa, että vaikeudet edelleen jatkuvat. Vaikka tavoitteena on erityisesti puuttua sellaisten saatavien perintään, joissa velallisena on yritys ja edistää osaltaan niiden selviytymistä vaikeasta tilanteesta, ehdotettujen säännösten soveltamisalaa ei olisi tarkoituksenmukaista rajata sen perusteella, harjoittaako velallinen elinkeinotoimintaa tai liittykö perittävä saatava tämän harjoittamaan elinkeinotoimintaan. Tällaisen rajauksen myötä sääntelyn ulkopuolelle jäisivät sellaiset velalliset, joita ei pidetä elinkeinonharjoittajina, vaikka nämä olisivat suojan tarpeessa elinkeinonharjoittajia vastaavalla tavalla. Ottaen huomioon myös sen, että perintäkulut ehdotetaan asetettavan kohtuulliselle tasolle niin velallisten kuin velkojien kannalta, on perusteltua, että ehdotettujen säännösten soveltamisalaan kuuluisivat paitsi saatavat, jossa velallisena on yritys, myös muut sellaiset saatavat, jotka eivät ole kuluttajasaatavia.

Esityksessä on otettu huomioon myös perinnän tehokkuuden turvaaminen eritoten sen johdosta, että velkojan asemassa on myös pk-yrityksiä, joille suorituksen saaminen velasta joutuisasti voi olla erityisen tärkeää. Kun käytettävissä on tehokkaat perintäkeinot ja perintätoimista saadaan vaatia kohtuulliset kulut, on saatavien perinnällä edellytykset onnistua.

4.1.2 Perintäkuluja koskevat ehdotukset

Toimenpidekohtaiset perintäkulujen enimmäismäärät

Esityksen 1. lakiehdotuksen mukaan muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä velalliselta voisi vaatia perintätoimista enintään laissa säädetyn määrän. Kuten kuluttajasaatavissa, toimenpidekohtaiset euromääräiset enimmäismäärät koskisivat maksu- muistutuksista, maksuvaatimuksista, maksusuunnitelmista ja maksuajan pidennyksistä perittäviä kuluja. Muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä perintäkeinona voidaan käyttää myös trattaa ja konkurssiuhkaista maksukehotusta. Sääntelyn tehokkuuden varmistamiseksi myös näistä perintätoimista vaadittaville perintäkuluille ehdotetaan asetettavaksi enimmäismäärät.

Ehdotetut enimmäismäärät vastaavat voimassa olevassa väliaikaisessa laissa säädettyjä enimmäismääriä. Ehdotettu kulutaso merkitsisi huojennusta väliaikaista sääntelyä edeltäneisiin perintäkulujen enimmäismääriin ottaen huomioon valvontaviranomaisena toimivan Etelä-Suomen aluehallintoviraston ratkaisukäytäntö kohtuullisten perintäkulujen määristä sekä oikeusministeriön velkomustuomioita koskeva selvitys. Edellä mainituista seikoista on esitetty selvitystä voimassa olevaa väliaikaista lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 191/2020 vp) jaksoissa 2.1.2 ja 2.1.3. Ehdotettua kulutasoa

asetettaessa on otettu huomioon myös velkojien ja perimistoimia suorittavien näkökulma: ehdotetut enimmäismäärät ovat merkittävästi korkeammat kuin kuluttajasaatavien perinnässä.

Vaikka edellä todetun mukaisesti tavoitteena on esityksellä erityisesti puuttua sellaisten saatavien perintään, joissa velallisena on yritys ja edistää osaltaan niiden selviytymistä vaikeasta tilanteesta, sääntelyn loogisuus ja tasapuolisuus edellyttävät, että ehdotettu kulusääntely koskee yrityssaatavien lisäksi myös muita sellaisia saatavia, joissa velallinen on muu kuin kuluttaja, kuten asunto-osakeyhtiö, yhdistys tai säätiö.

On syytä myös huomata, että ehdotetuilla perintäkulujen enimmäismääriä koskevilla säännöksillä ei vaikuteta velkojan perintälain 10 e §:n mukaiseen oikeuteen saada velalliselta 40 euroa vakiokorvauksena perintäkuluista, jos kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (30/2013) 1 §:ssä tarkoitettu maksu on viivästynyt siten, että velkojalla on oikeus viivästyskorkoon. Mainittu pykälä perustuu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviin 2011/7/EU kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta, josta ei voida kansallisessa lainsäädännössä poiketa velkojan vahingoksi, eikä sitä näin ollen ehdoteta esityksessä muutettavaksi. Jos velkoja perii vakiokorvauksen velalliselta, velkojalla on oikeus saada korvausta muista velkojalle aiheutuvista kohtuullisista perintäkuluista vain siltä osin kuin niiden määrä ylittää vakiokorvauksen määrän.

Ehdotetut enimmäismäärät eivät olisi ehdottomia, vaan niistä voitaisiin poiketa laissa säädetyillä perusteilla. Tällöin velalliselta voitaisiin vaatia todelliset perintäkulut. Suoraan ulosottokelpoisen saatavan perinnässä enimmäismääriä ei kuitenkaan saisi ylittää. Suoraan ulosottokelpoisten saatavien rajaamista poikkeamismahdollisuuden ulkopuolelle pidetään perusteltuna, sillä tällaisten saatavien perintää voidaan jatkaa oikeudellisessa perinnässä ilman täytäntöönpanoperustetta.

Perintätoimien aikarajat

Vastaavasti kuin väliaikaisessa laissa 1069/2020, uuteen väliaikaiseen lakiin (1. lakiehdotus) otettaisiin säännökset aikarajoista perintätoimenpiteiden välillä muiden saatavien kuin kuluttajasaatavien perinnässä. Ehdotettu 7 päivän aikaraja koskisi uutta kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla toimitettavaa maksumuistutusta ja maksuvaatimusta. Säännösten tavoitteena on varmistaa, että velallisella on perintätoimenpiteiden välillä riittävästi aikaa huomautusten tai maksusuorituksen tekemiseen ennen mahdollisia seuraavia perintätoimenpiteitä. Tavoitteena on myös estää se, että perintäkulut muodostuvat epäasianmukaisen suuriksi sen vuoksi, että perintätoimenpiteitä suoritetaan kohtuuttoman lyhyin aikavälein. Sääntely poikkeaa valitun aikarajan osalta kuluttajasaatavien aikarajoja koskevasta sääntelystä. Sääntelyratkaisua tehtäessä on

otettu huomioon, että liikesuhteissa perinnän nopeus ja tehokkuus voi olla velkojalle ensiarvoisen tärkeää, minkä vuoksi kuluttajasaatavissa säädetyn 14 päivän aikarajan sijasta 7 päivän aikarajaa pidetään perusteltuna.

Lisäksi ehdotetaan, että maksuajan pidennyksestä saisi vaatia perintäkuluja velalliselta vain, jos maksuaikaa pidennetään vähintään 14 päivällä. Tältä osin tavoitteena on estää se, että velallisen kuluvastuuta tarpeettomasti kasvatetaan perimällä toistuvasti kuluja hyvin lyhyistä maksuajan pidennyksistä, joista velalliselle on tosiasiallisesti vain vähäinen hyöty.

Kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien enimmäismäärät

Esityksen 1. lakiehdotuksen mukaan muuta saatavaa kuin kuluttajasaatavaa perittäessä kulukorvaukseen oikeuttavien maksuvaatimusten, trattojen, konkurssiuhkaisten maksukehotusten ja maksusuunnitelmien enimmäismäärää rajoitettaisiin. Jotta varmistetaan osaltaan perintäkuluja koskevan sääntelyn tehokkuus, esityksessä ehdotetaan, että velalliselta saisi pääsääntöisesti vaatia perintäkuluja enintään kahdesta maksuvaatimuksesta, yhdestä tratasta ja yhdestä konkurssiuhkaisesta maksukehotuksesta. Velalliselta saisi kuitenkin vaatia perintäkuluja vain yhdestä maksuvaatimuksesta, jos velan perintää jatketaan tratalla. Samoin pääsääntönä olisi, että velalliselta saa vaatia kuluja enintään yhdestä maksusuunnitelmasta. Tietyn suuruisten saatavien osalta kuluja saisi esityksen mukaan kuitenkin vaatia kahdesta maksusuunnitelmasta.

Velallisen kokonaiskuluvastuu

Velallisen kokonaiskuluvastuu muuta saatavaa kuin kuluttajasaatavaa perittäessä saisi esityksen mukaan olla enintään laissa säädetty määrä. Kuten väliaikaisessa laissa 1069/2020 kokonaiskuluvastuun lähtökohdaksi on uudessa väliaikaisessa laissa (1. lakiehdotus) perusteltua ottaa kohtuullisten kulujen määrä niistä perintätoimenpiteistä, joiden perintälain vuoden 2013 uudistuksessa katsottiin kuluttajasaatavien osalta sisältyvän asianmukaiseen perintäprosessiin. Muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä voidaan käyttää myös trattaa ja konkurssiuhkaista maksukehotusta, mikä on kuitenkin syytä ottaa huomioon korottavana tekijänä kokonaiskuluvastuusta säädettyä.

Enimmäismäärät vastaisivat kahdesta maksumuistutuksesta, yhdestä maksusuunnitelmasta ja kahdesta maksuvaatimuksesta tai, jos perinnässä käytetään trattaa, kahden maksuvaatimuksen sijaan yhdestä maksuvaatimuksesta ja yhdestä tratasta perittävien enimmäiskulujen yhteismäärää korotettuna 15 %:lla ja pyöristettynä lähimpään kymmeneen euroon. Jos kyse on pääomaltaan yli 500 euron saatavasta, enimmäis-

määriin sisältyisi muiden perintätoimenpiteiden lisäksi myös yhdestä konkurssiuhkai-
sesta maksukehotuksesta perittävä enimmäiskulu. Ehdotettu 15 %:n joustovara on
tarkoitettu kattamaan kohtuulliset kustannukset mahdollisista muista tarpeellisista pe-
rintätoimista. Käytännössä voi esiintyä vaihtelua sen suhteen, minkä perintätoimien
kustannuksista perintäkulojen kokonaismäärä kussakin tapauksessa muodostuu.

Poikkeustapauksissa velalliselta saataisiin vaatia ehdotettuja enimmäismääriä suu-
rempia perintäkuluja. Poikkeamismahdollisuus ei koskisi suoraan ulosottokelpoisia
saatavia, sillä tällaisten saatavien perintää voidaan jatkaa oikeudellisessa perinnässä
ilman täytäntöönpanoperustetta, eikä vapaaehtoisen perinnän kulujen kerryttäminen
yli ehdotettujen enimmäismäärien ole sen johdosta velallisen näkökulmasta asianmu-
kaista. Enimmäiskulusääntelyllä ei rajoitettaisi velkojan oikeutta vakiokorvaukseen.

4.1.3 Trattaperintää koskevat ehdotukset

Tratan suhde konkurssiuhkaiseen maksukehotukseen ja konkurssihakemukseen

Muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä perintäkeinona voidaan normaaliolosuh-
teissa käyttää sekä trattaa että konkurssiuhkaista maksukehotusta. Koronavirusepide-
mian vuoksi konkurssilakiin on tehty eräitä väliaikaisia muutoksia koskien konkurs-
siuhkaista maksukehotusta. Konkurssilain 2 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tar-
koitetun konkurssiuhkaisen maksukehotuksen laiminlyöntiin perustuva maksukyvyttö-
myysolettama on konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta annetulla
lailla (291/2020) poistettu käytöstä ajaksi 1.5.–31.10.2020 ja sen jälkeen lailla
(721/2020) ajaksi 1.11.2020–31.1.2021.

Konkurssilain muutos ajalla 1.5.2020–31.1.2021 merkitsi sisällöllisesti muutosta myös
perintälakiin. Perintälain 4 §:n 1 momentin mukaan perinnässä ei saa käyttää hyvän
perintätavan vastaista tai muutoin velallisen kannalta sopimatonta menettelyä. Kun
velallista ei saanut asettaa konkurssiin konkurssiuhkaisen maksukehotuksen perus-
teella, ei sen käyttäminen saatavien perinnässä ollut myöskään hyvän perintätavan
mukaista tilanteessa, jossa konkurssiuhkainen maksukehotus ei olisi ollut konkurssi-
menettelyssä käytössä.

Lailla (14/2021) konkurssilain 2 luvun 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta on 3 pykälän
2 momentin 3 kohtaa muutettu siten, että konkurssiuhkaisen maksukehotuksen nou-
dattamatta jättäminen muodostaa maksukyvyttömyysolettaman vasta, jos velallinen ei
ole 30 päivän kuluessa velkojan maksukehotuksesta maksanut velkojan selvää ja

erääntynyttä saatavaa. Viikon maksuaikaa on siten pidennetty 30 päivään. Säännöksen esitöiden (HE 233/2020 vp, s. 7) mukaan soveltamisen kannalta ei ole merkitystä sillä, kuinka pitkä maksuaika velallisella olisi maksukehotuksen mukaan. Noudattamatta jätetty konkurssiuhkainen maksukehotus, jossa maksua pyydetään viikon kuluessa, muodostaisi siten maksukyvyttömyysolettaman, jos velallinen ei ole maksanut velkojan selvää ja erääntynyttä saatavaa 30 päivän kuluessa. Laki on tullut voimaan 1.2.2021, jolloin edellisen väliaikaisen lain voimassaolo päättyi. Laki on voimassa 30.9.2021 saakka.

Muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä perintäkeinona on näin ollen vallitsevissa olosuhteissa mahdollista käyttää konkurssiuhkaista maksukehotusta ja edelleen konkurssihakemusta. Hallituksen esityksen (HE 199/1996 vp, s. 10) mukaan perintälakia ei yleensä sovelleta konkurssissa, mutta konkurssihakemuksen jättämistä voidaan pitää laissa tarkoitettuna perintänä, jos hakemuksen ilmeisenä tarkoituksena on velallisen painostaminen velan maksamiseen.

Nykyolosuhteissa käytettäessä konkurssiuhkaista maksukehotusta velalliselle asetetaan maksuvaatimuksessa 30 päivän maksuaika (normaaliolosuhteissa viikon maksuaika) uhalla, että velkoja voi aloittaa maksukyvyttömyysmenettelyn, mikäli saatavaa ei suoriteta. Konkurssiuhkaisesta maksukehotuksesta ei vielä itsessään aiheudu maksuhäiriömerkintää velalliselle, eikä se myöskään tule julkiseksi. Konkurssiuhkainen maksukehotus on varoitus siitä, että konkurssia haetaan, jos maksua ei saada. Vasta konkurssiuhkaisen maksukehotuksen noudattamatta jättämisen seurauksena vireille saatettu konkurssihakemus käräjäoikeudessa aiheuttaa asian julkitulon ja velalliselle merkinnän luottotietoihin. Konkurssihakemus voidaan kuitenkin konkurssilain 2 luvun 2 pykälän 2 momentin nojalla jättää tutkimatta, jos velkojan saatava on vähäinen ja konkurssiin asettamista olisi pidettävä konkurssimenettelyn kustannuksiin ja konkurssimenettelystä saatavaan hyötyyn nähden ilmeisen epätarkoituksenmukaisena tai selvästi hyvän perintätavan vastaisena.

Konkurssihakemus on perintäkeinona siten varsin ankara, ja sen asianmukaisuutta voidaan arvioida perintälain 4 §:n hyvää perintätapaa koskevan oikeusohjeen valossa. Toisaalta liikesuhteissa perinnän nopeus ja tehokkuus voi velkojalle olla ensiarvoisen tärkeää, ja näissä tapauksissa perintää ei yleensä voida pitää hyvän tavan vastaisena yksin sillä perusteella, että saatava vaaditaan heti suoritettavaksi (HE 199/1996 vp, s. 12).

Koska perintäkeinojen valikoima on tratan käyttörajoituksen voimassaoloaikana normaaliolosuhteita rajoitetumpi, nykyolosuhteita voidaan pitää jossain määrin ongelmallisena suhteellisuusperiaatteen kannalta. Normaaliolosuhteissa konkurssihakemuksen jättäminen on yksi viimesijaisista keinoista pyrittäessä painostamaan velallista saata-

van suoritukseen. Tässä kokonaisuasetelmassa tratan käyttöä voidaan pitää lievempänä perintäkeinona kuin konkurssiuhkaisen maksukehotuksen ja konkurssihakemuksen yhdistelmää.

Tratan käytön ollessa osittain poissuljettu ja rajattu riskinä esille nousee se, että velkojat saattaisivat turvautua aiempaa herkemmin konkurssiuhkaisen maksukehotuksen käyttöön ja edelleen konkurssihakemuksen vireille saattamiseen saadakseen suorituksen saatavalleen. Tällöin on ajateltavissa, että osa normaalisti tratan piiriin kuuluvista perintätoimista pyrittäisiin mahdollisesti toteuttamaan konkurssiuhkaisen maksukehotuksen ja konkurssihakemuksen keinoin.

Saatujen tietojen perusteella velkojat ymmärtävät hyvin vallitsevan ja vaikean tilanteen velallisten kannalta, eivätkä monet velkojat sen vuoksi käytä konkurssiuhkaista maksukehotusta tai konkurssihakemusta yksittäisten yrityssaatavien perintäkeinoina silloin, kun trattaperintä ei vallitsevissa olosuhteissa ole mahdollista. Suomen Perimistoimistojen liitto ry:ltä saatujen tietojen mukaan monet velkojat eivät käytä konkurssiuhkaisia maksukehotuksia, koska trattaperintä koetaan tarpeeksi tehokkaaksi keinoksi, ja tiedossa on ollut, että trattaperintää voidaan kaikkien velallisyriyten osalta taas käyttää 30.6.2021 jälkeen.

Trattaperinnän rajoittaminen 30.9.2021 saakka

Trattaperintää ehdotetaan rajoitettavaksi vastaavalla tavalla kuin voimassa olevassa väliaikaisessa laissa. Rajoitusten voimassaoloa ehdotetaan edellä todetun mukaisesti jatkettavan ainoastaan 30.9.2021 saakka, koska mitä kauemmin rajoitukset ovat voimassa sitä suuremmaksi arvioidaan kasvavan riski siitä, että velkojat alkavat käyttää herkemmin konkurssiuhkaista maksukehotusta ja konkurssihakemusta saadakseen suorituksen saatavalleen. Esityksen jatkovalmisteluvaiheessa on kuitenkin vielä syytä arvioida sen hetkisen tietopohjan valossa, onko ehdotettu lyhyehkö jatkoaika perusteltu ottaen huomioon pahenevan epidemiatilanteen ja sen johdosta päätettävien rajoitustoimien vaikutukset yritystoimintaan.

Esityksen 1. lakiehdotuksen mukaan trattaperintä kielletään tiettyjen velallisten osalta myös silloin, kun kyse on muusta kuin kuluttajasaatavasta. Tratan käyttäminen tällaisien saatavien perimiseksi olisi esityksen mukaan ensinnäkin kiellettyä, jos velallinen on yksityishenkilö, yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö. Näissä yritysmuodoissa yksityishenkilö on henkilökohtaisessa vastuussa yrityksen veloista. Korkeat perintäkulut heikentävät yrityksen taloudellisen aseman lisäksi myös yksityishenkilön taloudellista asemaa. Tällaisten yritysten maksuhäiriömerkinnät voivat aiheuttaa merkittävää haittaa sekä yritykselle että yrityksestä vastuussa olevalle yksityishenkilölle. Tämän johdosta pidetään perusteltuna kieltää väliaikaisesti tratan

käyttö tällaisten yritysten saatavien perinnässä. Lisäksi ehdotettu trattakielto koskisi yksityishenkilöiden saatavia silloin, kun kyse ei ole kuluttajasaatavasta esimerkiksi sen johdosta, että saatava on syntynyt jo lakaneessa elinkeinotoiminnassa.

Tratan käyttöön ehdotetaan rajoituksia myös silloin, kun velallisena on liikevaihdoltaan pieni osakeyhtiö. Pienissä osakeyhtiöissä toiminta perustuu usein yhden tai kahden henkilön työpanokseen ja omistukseen ja omistajat ovat usein antamiensa takausten taikka muiden sitoumusten johdosta myös henkilökohtaisesti vastuussa yhtiön veloista. Suojan tarpeen osalta tällaiset osakeyhtiöt rinnastuvat henkilöyhtiöihin ja toimimimiyrittäjiin. Liikevaihtorajaksi ehdotetaan asetettavaksi 100 000 euroa, jolloin ehdotetun trattarajoituksen piiriin tulisi Verohallinnon vuoden 2018 tietojen perusteella arvioiden noin 167 529 osakeyhtiötä, kun osakeyhtiöitä oli yhteensä 259 924. Laskennassa on mukana myös ne yhtiöt, joilla ei ollut kyseisessä tilikaudella lainkaan toimintaa. Tällaisia oli mainittuna vuonna 105 922 kappaletta.

Koska tratta on tärkeä painostuskeino vapaaehtoisessa perinnässä, perusteltuna ei sitä vastoin pidetä, että tratan käyttö kiellettäisiin tai sen käyttöä rajoitettaisiin liikevaihdoltaan isompien osakeyhtiöiden osalta edes tilapäisesti. Muita yhteisöjä kohtaan tratan käyttö perinnässä on Suomen Asiakastieto Oy:stä saatujen tietojen mukaan harvinaista eikä niiden osalta sen johdosta ole tarvetta esittää tratan käytön kieltä tai rajoittamista.

Tratan protestointiajan pidentäminen tratan käytön rajoitusten päätyttyä

Trattaa koskevien rajoitusten pitäminen voimassa siinä muodossa, kuin niistä on säädetty väliaikaisella lailla (1069/2020), on esitystä valmisteltaessa käytettävissä olevien tietojen perusteella perusteltua vain 30.9.2021 asti. Kokonaisarvioinnin perusteella on kuitenkin katsottu, että trattaa koskevia rajoituksia on lievemässä muodossa jatkettava myös 30.9.2021 jälkeen, minkä vuoksi ehdotetaan, että tratan saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin aikaisintaan [14/21] päivän kuluttua sen lähettämisestä aiemman 10 päivän sijaan (2. ja 3. lakiehdotukset).

Tratan protestointiajan pidentämisellä pyritään osaltaan auttamaan maksuvaikeuksissa olevia yrityksiä antamalla niille pidempi aika taloudellisen tilanteensa selvittämiseksi ennen tratan mahdollista julkaisua tai ilmoittamista merkittäväksi luottotietorekisteriin. Protestointiajan pidennys on siten omiaan lieventämään koronavirusepidemian yrityksille aiheuttamia haittoja mahdollistamalla yrityksille pidempi reagointiaika ennen tratan mahdollista protestointia. Protestointiajan pidentämisellä on toisaalta tarkoitus mahdollistaa se, että väliaikaisen lain asettamista tratan käyttörajoituksista voidaan luopua.

Tratan riittävää protestointiaikaa normaaliolosuhteissa on tarkoitus arvioida pysyvien muutosten valmistelun yhteydessä.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Väliaikaisen lain vaikutuksia on arvioitu voimassa olevaa väliaikaista lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 191/2020 vp) jaksossa 4.2 sekä eduskunnan lakivaliokunnan mietinnössä (LaVM 12/2020 vp).

Väliaikaista lakia 1069/2020 koskevassa hallituksen esityksessä on arvioitu, että ehdotetut perintäkuluja koskevat säännökset turvaavat nykyistä tehokkaammin sen, että perintäkuluja ei voi kerryttää itsetarkoituksellisesti ja että niiden määrä ei muodostu kohtuuttoman suureksi suhteessa saatavan pääomaan. Vaikka muiden kuin kuluttaja-saatavien perintäkulujen enimmäismääriä ehdotetaankin rajoitettavaksi, perintäkulut olisivat uudistuksen jälkeenkin sellaisella tasolla, etteivät ne kannusta maksulaiminlyöntien jatkamiseen. Ehdotuksilla ei siten arvioida olevan kielteistä vaikutusta velallisten maksumoraaliin.

Tuolloin on myös arvioitu, että ehdotetulla sääntelyllä tulee olemaan vaikutusta niihin perintäyhtiöihin ja velkoihin, joiden saatavien perinnässä velallisilta on vaadittu ehdotetun lain ylittäviä perintäkuluja. Viime kädessä perintäkulusäännösten vaikutusten kohdentuminen riippuu perintäyhtiöiden ja velkojien liiketoiminnallisista ratkaisuista.

Ehdotettavien perintäkulujen ja kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien enimmäismäärien taso sekä perintätoimien aikarajoja koskeva sääntely huomioon ottaen ei ole oletettavaa, että velkojat siirtäisivät saatavia tuomioistuimeen tai ulosottoon tavantomaista aikaisemmassa vaiheessa taikka muuten muuttaisivat merkittävästi menettelytapojaan.

Ehdotetut perintälain muutokset lisäävät vähäisesti Etelä-Suomen aluehallintoviraston työmäärää, mutta koska sääntely on pääosin saman sisältöistä kuin voimassa oleva tilapäinen sääntely, työmäärä arvioidaan pienemmäksi kuin 1.1.2021 voimaan tulleen lain voimaantulon yhteydessä. Esityksen työmäärää lisäävä vaikutus arvioidaan muutoinkin vähäiseksi, eikä siitä näin ollen arvioida aiheutuvan viranomaisille lisäresursien tarvetta.

Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry arvioi väliaikaisen lain 1069/2020 voimaantuloa koskien, että ehdotetut muutokset, erityisesti säännökset perintäkulujen enimmäismääristä ja perintätoimien aikarajoista, edellyttävät muutoksia velkojien ja perintäyhtiö-

öiden tietojärjestelmiin paitsi sääntelyn voimaan tullessa myös sääntelyn voimassaolon päätyttyä. Väliaikaisen lain voimassaolon jatkamisen ei arvioida aiheuttavan yhtä merkittäviä kustannuksia kuin edellisen väliaikaisen lain voimaantulo, koska esimerkiksi tietojärjestelmämuutokset on jo tehty.

Tratan protestointiajan pidentäminen 10 päivästä [14/21] päivään on omiaan helpottamaan velallisyriyten tilannetta antamalla niille enemmän maksuaikaa tratan vastaanottamisen jälkeen. Suomen Perimistöimistöjen Liitto ry:n arvion mukaan protestointiajan pidentäminen aiheuttaa kustannuksia perintäyhtiöille riippumatta siitä, onko tratrojen protestointi-ilmoitukset luottotietoyhtiöille automatisoitu.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Perintäkulusääntely

Valmistelun aikana yhtenä vaihtoehtona pidettiin sitä, että väliaikaista sääntelyä perintäkulojen osalta jatkettaisiin vain 30.9.2021 saakka. Vaihtoehtoa ei kuitenkaan voitu pitää kannatettavana yhtäältä siitä syystä, että koronavirusepidemiolla on mittavia vaikutuksia yritystoimintaan vielä pitkään ja toisaalta siitä syystä, että pysyvät muutokset perintäkuluja koskevaan sääntelyyn on tarkoituksenmukaista saada voimaan ilman, että palataan välillä sääntelyyn, joka oli voimassa ennen väliaikaisen lain 1069/2020 säännöksiä perintäkuluista. Väliaikaisen lain alkuperäisen tarkoituksen mukaisia vaikutuksia ei myöskään saavuteta, jos lain voimassaolo päättyy jo 30.9.2021.

Tratan käytön rajoittaminen

Tilanne trattaa koskevilta osin ei edellä jaksossa 4.2 lausutuista syistä johtuen ole täysin vastaava kuin se oli väliaikaislakia 1069/2020 valmisteltaessa. Nyt valmisteltavana olevan esityksen valmistelun aikana esillä oli vaihtoehto, jonka mukaan tratan käyttörajoitusten voimassaoloa jatkettaisiin siihen saakka, kunnes pysyvät lainsäädäntömuutokset tulevat voimaan. Vaihtoehtoa ei kuitenkaan voitu pitää perusteltuna erityisesti siitä syystä, että trattaa ankarampaa perintäkeinoa, eli konkurssiuhkaisen maksuohituksen ja konkurssihakemuksen yhdistelmää, on nykyolosuhteissa mahdollista käyttää perintäkeinona. Lisäksi tratan käytön rajoitusten jatkaminen voisi vaikuttaa negatiivisesti pienyrittäjävelkojien asemaan ja luottoriskin arviointiin sen vuoksi, että luottotietojen tietosisältö on suppeampi tratan käytön rajoitusten johdosta. Luottoriskin arvioinnin heikentyminen jopa yli vuoden ajaksi voisi pahimmillaan aiheuttaa merkittävää haittaa erityisesti luottokauppaa harjoittaville pk-yrityksille. Tratan käyttöön ei ole myöskään tarkoitus valmistella pysyviä rajoituksia, minkä vuoksi pitkää voimassaoloa ei voida pitää perusteltuna tai oikeasuhtaisena myöskään tämän johdosta.

Valmistelun aikana esillä oli myös vaihtoehto, jonka mukaan väliaikaisen lain voimassaoloa ei lainkaan pidennettäisi trattaa koskevilta osin. Tätäkään vaihtoehtoa ei pidetty tarkoituksenmukaisena, sillä vallitsevien olosuhteiden ei uskota muuttuvan niin nopeasti, että trattarajoitusten poistaminen kokonaan olisi perusteltua jo 1.7.2021 lähtien. Lisäksi on katsottu, että lain alkuperäisen tarkoituksen mukaisia vaikutuksia ei saavuteta, jos väliaikaisen lain voimassaolo päättyy trattarajoitusten osalta liian aikaisin.

Tratan protestointiaika

Valmistelun aikana harkittavana oli, tulisiko tratan protestointiaika pidentää kymmenestä päivästä 30 päivään. Työryhmän jäsenten mielipiteet asiasta jakautuivat. Osa piti pidennystä kannatettavana, kun taas osan mielestä 30 päivän pidennys on liian pitkä. Ehdotettua aikaa pidettiin ongelmallisena, koska velallinen ehtisi ehdotetussa ajassa mahdollisesti lisävelkaantumaan ja aiheuttamaan näin velkojille luottotappioita. Liian pitkä protestointiaika myös heikentäisi tratan käyttöä ja uskottavuutta tehokkaana perintäkeinona. Ennen tratan lähettämistä velkoja on voinut joutua jo pitkään odottamaan suoritusta saatavalleen myöntäessään ensin maksuaikaa, lähettäessään maksumuistutuksen ja siirtäessään saatavan toimeksiantajan perittäväksi. Velkojan jäädessä vaille suoritusta omalta velalliseltaan voi tämä vaikuttaa myös velkojan maksukykyyn omille velkojilleen.

Valmisteluvaiheessa harkittavana oli myös se, ettei tratan kymmenen päivän protestointiaikaa olisi pidennetty. Tratan protestointiajan pidentäminen voi olla omiaan lisäämään muiden yritysten luottotappioriskiä, kun ajantasaista tietoa velallisen maksuhäiriöistä ei ole saatavilla. Vaihtoehtoa ei kuitenkaan pidetty perusteltuna yhtäältä siitä syystä, että koronaviruksen vaikutukset tulevat heijastumaan yritysten toimintaan vielä pitkään ja toisaalta siitä syystä, että protestointiajan väliaikaisen pidentämisen ei voida katsoa lisäävän merkittävästi velkojen luottotappioriskiä. Yrityksille on tratan saamisen jälkeen tarpeen taata tosiasiallinen mahdollisuus järjestellä taloudellisia asioitaan maksuhäiriömerkinnän välttämiseksi, minkä vuoksi tratan protestointiajan pidentämistä [14/21] päivään voidaan pitää oikeasuhtaisena ratkaisuna.

6 Lausuntopalaute

Oikeusministeriö pyysi hallituksen esitysluonnoksesta lausuntoa Lausuntopalvelu.fi-sivuston kautta x viranomaiselta ja yhteisöltä. Näistä lausunnon antoi x tahoa. Lisäksi lausunnon antoi x muuta tahoa.

Lausuntopalaute...

7 Säännöskohtaiset perustelut

7.1 Laki saatavien perinnästä

Säännöskohtaiset perustelut vastaavat aiemman väliaikaisen lain 1069/2020 säännöskohtaisia perusteluja.

3 b §: *Perintäkulujen enimmäismäärät muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä.* Pykälässä säädetään siitä, kuinka paljon muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä velalliselta saa vaatia 1 momentissa luetelluista perintätoimista. Voimassa olevaa väliaikaista lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 191/2020 vp) jaksossa 4.1 selvitetyin mukaisesti pykälä koskisi paitsi saatavia, joissa velallisena on yritys myös saatavia, joissa velallisena on esimerkiksi asunto-osaakeyhtiö, yhdistys tai säätiö.

Pykälä vastaa rakenteeltaan pitkälti lain 10 a §:ää, jossa säädetään kuluttajasaatavien perintäkuluja koskevista enimmäismääristä. Toisin kuin 10 a §:n 1 momenttiin, ehdotetun pykälän 1 momenttiin ei sisältyisi erillisiä säännöksiä suoraan ulosottokelpoisten saatavien perintäkuluista.

Ehdotetun pykälän mukaiset määrät ovat enimmäismääriä, ja perittävien kulujen tulee yksittäistapauksessa aina täyttää myös 10 §:n 1 momentissa perintäkuluille asetettu yleinen kohtuullisuusvaatimus. Toimenpidekohtaisista enimmäismääristä säädettyessä on otettu huomioon se, että muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkuluja tulisi väliaikaisesti alentaa 3 jaksossa tarkoitettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Pykälässä säädettyihin enimmäismääriin sisältyy myös arvonlisävero-osuus silloin, kun se voidaan periä velalliselta.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan kirjallisesta tai muulla pysyvällä tavalla toimitetusta maksumuistutuksesta saa periä enintään 10 euroa. Muulla pysyvällä tavalla tarkoitetaan 3 a §:n 2 kohdan mukaan tiedonannon toimittamista vastaanottajalle henkilökohtaisesti kirjallisesti tai sähköisesti siten, että vastaanottaja voi tallentaa ja toisintaa sen muuttumattomana.

Momentin 2 kohdan mukaan perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla toimittamasta 5 a §:n mukaiset tiedot sisältävästä maksuvaatimuksesta perittävän kulun enimmäismäärä porrastetaan sen mukaan, onko saatavan pääoma enintään 500 euroa tai sitä enemmän. Porrastuksella tavoitellaan sitä,

että perintäkulut olisivat pienemmät saatavan pääoman ollessa pienempi ja vastavasti perintäkulut voisivat tarvittaessa olla suuremmat saatavan pääoman ollessa suurempi. Momentin 2 kohdan a alakohdan mukaan perintäkulujen enimmäismäärä olisi 50 euroa silloin, kun saatavan pääoma on enintään 500 euroa. Momentin 2 kohdan b alakohdan mukaan enimmäiskulu olisi 80 euroa silloin, kun saatavan pääoma on yli 500 euroa.

Momentin 3 kohdan mukaan samaa saatavaa koskevasta uudesta maksuvaatimuksesta saa periä kuluja enintään puolet 2 kohdan a tai b alakohdissa säädetyistä määristä. Jos samasta saatavasta esitetään useampi maksuvaatimus, myöhempien maksuvaatimusten kulut ovat niistä yleensä aiheutuvan pienemmän työmäärän vuoksi pienemmät kuin ensimmäisellä kerralla, koska valtaosa asiassa tehdystä työstä liittyy perintätoimeksiannon vastaanottamiseen. Siksi ehdotetaan säädettäväksi, että jos kyse on samaa saatavaa koskevasta uudesta maksuvaatimuksesta, kuluja saa periä enintään puolet ensimmäisen maksuvaatimuksen kuluja koskevasta enimmäismäärästä.

Momentin 4 kohdan mukaan perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla toimittamasta 5 a §:n mukaiset tiedot sisältävästä maksuvaatimuksesta saa vaatia enintään 10 euroa, jos saatavaa perii perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018, jäljempänä rekisterilaki) 2 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu perintätoiminnan harjoittaja. Eräät velkojat käyttävät saataviensa perimiseen sellaista perintätoiminnan harjoittajaa, joka kuuluu velkojan kanssa samaan taloudelliseen kokonaisuuteen. Tällaiset perintätoiminnan harjoittajat on rekisterilaissa vapautettu velvollisuudesta rekisteröityä. Lakiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka perusteella velkojan kanssa samaan konserniin kuuluva perintätoiminnan harjoittaja ei saa vaatia velalliselta kuluja maksuvaatimuksesta enempää kuin velkoja itse saisi vaatia kirjallisesta maksumuistutuksesta eli 10 euroa. Säännös koskisi myös tilannetta, jossa velkoja ja perintätoiminnan harjoittaja ovat saman luonnollisen henkilön määräysvallassa.

Momentin 5 kohdan mukaan velallisen pyynnöstä tehdystä maksuajan pidennyksestä saa vaatia enintään 10 euroa. Edellytyksenä on, että maksuaikaa pidennetään vähintään ehdotetun 3 c §:n 2 momentissa mainitulla ajalla. Maksuajan pidennyksellä tarkoitetaan säännöksessä sellaista velallisen pyynnöstä tapahtuvaa toimenpidettä, jolla velalliselle annetaan maksulykkäystä erääntyneen saatavan suorittamiseen. Kyse voi olla esimerkiksi siitä, että velalliselle lähetetyssä maksuvaatimuksessa on asetettu määräpäivä, johon mennessä saatava tulee suorittaa uhalla, että asia siirretään oikeudelliseen perintään, ja tuota määräpäivää sittemmin velallisen pyynnöstä siirretään myöhemmäksi. Säännös ei koske ennen saatavan erääntymistä tehtäviä sopimuksia luottoajan pidentämisestä tai eräpäivän siirrosta, sillä tällöin ei ole kyse perintälain soveltamisalaan kuuluvasta erääntyneen saatavan perinnästä. Ehdotettu 10 euron enim-

määsmäärä kattaa kaikki kulut, joita maksuajan pidennyksestä velkojalle aiheutuu, mukaan luettuna velalliselle mahdollisesti lähetettävä vahvistus maksuajan pidennyksestä ja laskelma siitä määrästä, joka velallisen tulee pidennetyn maksuajan jälkeen suorittaa. Maksuajan pidennyksen yhteydessä ei siis voida vaatia velalliselta erillistä korvausta uuden maksuistutuksen tai maksuvaatimuksen lähettämisestä. Selvää on, että velkoja ei voi veloittaa kuluja maksuajan pidennyksestä, joka ei perustu velallisen pyyntöön. Maksuajan pidennyksestä ei siis voi vaatia kuluja pelkästään sillä perusteella, että velallinen tosiasiallisesti suorittaa saatavan myöhemmin kuin määräpäivänä.

Momentin 6 kohdan mukaan yhdessä velallisen kanssa laaditusta koko jäännössaatavan kattavasta maksusuunnitelmasta, joka on tehty kirjallisesti tai pysyvällä tavalla, veloitettava enimmäiskulu määräytyy sen mukaan, onko saatavan pääoma enintään 500 euroa tai sitä enemmän ja onko maksusuunnitelman sovittu käsittävän enintään neljä maksuerää vai sitä enemmän. Momentin 6 kohdan a alakohdan mukaan maksusuunnitelmasta perittävien kulujen enimmäismäärä ehdotetaan säädettäväksi 30 euron suuruiseksi silloin, kun kyseessä on saatava, jonka pääoma on enintään 500 euroa tai kun maksusuunnitelma käsittää enintään neljä erää. Momentin 6 kohdan b alakohdan mukaan enimmäiskulu olisi 60 euroa silloin, kun kyseessä on saatava, jonka pääoma on enemmän kuin 500 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää. Maksusuunnitelman enimmäiskulu on tarkoitettu kattamaan myös suunnitelman tavanomaiset ja vähäiset muutokset, kuten yksittäisiä maksueriä koskevat maksuajan pidennykset tai kokonaismaksuajan pidentämisen. Selvää on, että jos maksusuunnitelmaa muutetaan olennaisesti, toimenpide voidaan rinnastaa uuden suunnitelman tekemiseen, josta voidaan 3 momentissa säädettyjen edellytysten täytyessä veloittaa erikseen.

Momentin 6 kohdan c alakohdan mukaan olisi mahdollista vaatia edellä 6 kohdan a tai b alakohdassa mainitun määrän lisäksi 5 euroa maksuerää kohti seitsemänneistä maksuerästä lukien, jos maksusuunnitelman on sovittu käsittävän enemmän kuin kuusi maksuerää. Vastaavaa sääntelyä ei ole kuluttajasaatavien osalta. Ehdotuksella pyritään siihen, että velallisen maksukyvyyn huomioon ottavien pidempienkin maksusuunnitelmien solmiminen olisi vartenotettava vaihtoehto sen sijaan, että perintää jatkettaisiin muilla keinoin. Selvää on, että maksusuunnitelman on kaikissa tilanteissa oltava realistinen suhteessa velallisen maksukykyyn.

Momentin 7 kohdan mukaan tratasta veloitettava enimmäiskulu on 100 euroa. Tratan käyttöön liittyy erityinen huolellisuusvelvollisuus, minkä vuoksi perintäkulujen enimmäismäärä on perusteltua säätää korkeammaksi maksuvaatimukseen verrattuna. Trastasta perittävä enimmäiskulu olisi sama riippumatta siitä, julkaistaanko tai ilmoite-

taanko se merkittäväksi luottotietorekisteriin. Lähtökohtaisesti kulu kattaisi myös velallisena olevan osakeyhtiön mahdollisesti toimittaman tilinpäätöksen tai muun selvityksen tarkastelun.

Momentin 8 kohdan mukaan konkurssiuhkaisesta maksukehotuksesta veloitettava enimmäiskulu on 100 euroa. Konkurssiuhkaisen maksukehotuksen tiedoksiantavoista säädetään konkurssilain 2 luvun 3 §:ssä. Säädetyn enimmäiskulun lisäksi velalliselta olisi mahdollista periä mainitun maksukehotuksen todisteellisesta tiedoksiantamisesta aiheutuvat todelliset kulut.

Pykälän 2 momentissa säädetään muusta muistuttamistavasta kuin kirjallisesta tai muulla pysyvällä tavalla toimitetusta maksumuistutuksesta. Näistä saisi velalliselta periä todelliset kulut. Todelliset kulut voidaan momentin mukaan määrittää myös käytetystä muistuttamistavasta keskimäärin aiheutuvien todellisten kulujen mukaisiksi. Käytännössä momentti koskisi esimerkiksi tilanteita, joissa maksumuistutus annetaan suullisesti. Esimerkiksi puhelimitse esitetyn muistutuksen kulujen ei tarvitse täsmällisesti vastata käydyin puhelinkeskustelun kuluja, vaan velalliselta vaadittava määrä saa vastata puhelinperinnässä yhden velallisen osalle keskimäärin kertyvää kulumäärää.

Pykälän 3 momentti sisältää säännöksen, jonka mukaan velalliselta saa vaatia perinnästä aiheutuneet todelliset kulut, jos perinnästä on sen edellyttämän tavanomaista suuremman työmäärän vuoksi aiheutunut muita kuin 1 momentissa mainittuja tai siinä säädetty enimmäismäärät ylittäviä kuluja. Tavallista enemmän työtä voi aiheuttaa esimerkiksi velallisen tekemien, aiheettomiksi todettujen huomautusten selvittäminen. Lisätyötä voi aiheutua myös esimerkiksi erityislainsäädännön, esimerkiksi sähkömarkkinalain edellyttämän lisätyön suorittaminen perinnän yhteydessä. Kulukorvaukseen oikeuttavaa lisätyötä ei kuitenkaan aiheudu sellaisen lainsäädännön, esimerkiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain (444/2017) soveltamisesta, jossa säädetään pakottavista, saatavan perintään kuulumattomista velvoitteista perintää harjoittavalle taholle. Velalliselle on edellä mainittuja todellisia kuluja vaadittaessa esitettävä erittely vaadituista perintäkuluista ja niiden perusteista sekä ilmoitettava kulujen määrän olevan muutoin sovellettavia enimmäismääriä suurempi.

Poikkeuksen muodostaisivat suoraan ulosottokelpoiset saatavat. Näiden saatavien perinnässä velalliselta ei saa vaatia 1 momentin mukaisia enimmäismääriä suurempia perintäkuluja. Suoraan ulosottokelpoista saatavaa perittäessä velkojalla on aina vaihtoehtona siirtää saatava suoraan ulosottoiteitse perittäväksi, minkä vuoksi kulujen kertyttäminen vapaaehtoisessa perinnässä ei ole velallisen näkökulmasta asianmukaista.

3 c §. *Perintätoimien aikarajat muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä.* Pykälän 1 momentissa säädetään maksumuistutusten ja maksuvaatimusten esittämisen aikarajoista. Aikarajojen noudattaminen on edellytyksenä sille, että velallista voidaan vaatia suorittamaan perintäkuluja. Tältä osin täsmennettäisiin myös muiden kuin kuluttajasaatavien osalta hyvään perintätapaan kuuluvaa vaatimusta, jonka mukaan perinnässä ei saa aiheuttaa velalliselle tarpeettomia kuluja esimerkiksi lähettämällä jatkuvasti, lyhyin väliajoin maksumuistutuksia tai maksuvaatimuksia, jos niiden kulut on tarkoitus periä velalliselta.

Pykälän 2 momentissa säädetään voimassa olevaa 10 b §:ää vastaavasti, että maksuajan pidennyksestä saa vaatia perintäkuluja velalliselta vain, jos maksuaikaa pidennetään vähintään 14 päivällä.

3 d §. *Kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien enimmäismäärät muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä.* Pykälässä säädetään sellaisten perintätoimien enimmäismääristä, jotka velallinen on velvollinen korvaamaan samaa saatavaa perittäessä.

Pykälän 1 momentin mukaan saman muun saatavan kuin kuluttajasaatavan perinnässä velalliselta saa vaatia perintäkuluja enintään kahdesta perintätoimintaa ammatillisesti harjoittavan kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla toimittamasta 5 a §:n mukaiset tiedot sisältävästä maksuvaatimuksesta, enintään yhdestä 7 §:ssä tarkoitettusta tratasta ja enintään yhdestä 3 b §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitettusta maksukehotuksesta. Saman momentin mukaan velalliselta saisi vaatia perintäkuluja vain yhdestä maksuvaatimuksesta, jos velan perintää jatketaan tratalla. Tarkoituksena on, ettei velallisen kokonaiskuluvastuu kasva liian suureksi.

Pykälän 2 momentin mukaan ehdotetaan lakiin otettavaksi rajoitus, jonka mukaan velalliselta saa pääsääntöisesti periä kuluja enintään yhdestä maksusuunnitelmasta. Säännöksen tarkoituksena on varmistaa, että jo ensimmäistä maksusuunnitelmaa laadittaessa velallisen kokonaistilanteeseen paneudutaan riittävän huolellisesti ja suunnitelmasta tehdään realistinen suhteessa velallisen maksukykyyn. Näin voidaan välttää perintäkulujen tarpeeton kasvattaminen toistuvilla maksusuunnitelmissa. Korvaus pitempien maksusuunnitelmien aiheuttamasta työmäärästä on huomioitu edellä 3 b §:n 1 momentin 6 kohdan c alakohdassa.

Velalliselta saa ehdotetun momentin mukaan kuitenkin vaatia perintäkuluja kahdesta maksusuunnitelmasta, jos perittävän saatavan pääoma on yli 500 euroa. Erityinen aihe periä kuluja useammasta kuin yhdestä maksusuunnitelmasta voi olla esimerkiksi se, että velallinen ei ole kyennyt noudattamaan ensimmäistä maksusuunnitelmaa sen vuoksi, että velallisen olosuhteet ovat maksusuunnitelman tekemisen jälkeen muuttaneet sellaisen syyn vuoksi, jota velkoja tai toimeksisaaja ei ole voinut käytettävissään olleiden riittävien tietojen perusteella ottaa huomioon maksusuunnitelman sisällöstä

neuvoteltaessa. Toisaalta erityistä aihetta periä kuluja useammasta kuin yhdestä maksusuunnitelmasta ei ole esimerkiksi tilanteessa, jossa velallinen ei ole kyennyt noudattamaan ensimmäistä maksusuunnitelmaa eikä velkoja tai toimeksisaaja ollut sitä tehtäessä varmistunut riittävien tietojen perusteella siitä, että se on realistinen suhteessa velallisen maksukykyyn.

Pykälän 1 ja 2 momentti eivät estä lähettämästä velalliselle useampia maksuvaatimuksia, trattoja, konkurssiuhkaisia maksukehotuksia tai tekemästä velallisen kanssa useampia maksusuunnitelmia kuin momentissa säädetään. Kyse on vain siitä, kuinka usean edellä mainitun perintätoimen kuluista velalliselta saadaan enintään vaatia korvausta.

Pykälän 3 momentissa säädetään siitä, millä edellytyksillä 1 ja 2 momentissa säädetyt enimmäismäärät saadaan ylittää. Velalliselta saa vaatia perintäkuluja useammista perintätoimista kuin 1 ja 2 momentissa säädetään, jos useampiin perintätoimiin on ollut erityistä aihetta eikä toteutettuja perintätoimia voida pitää suhteettomina ottaen huomioon erityisesti saatavan pääoma. Erityinen aihe ylittää enimmäismäärät voi olla esimerkiksi se, että saatava on erääntynyt useassa erässä. Tällöin on kuitenkin huomattava, että 4 §:n 2 momentin 2 kohdassa säädetystä kiellosta aiheuttaa velalliselle tarpeettomia kuluja seuraa, että eri aikaan erääntyneitä maksueriä koskevat maksukehotukset on niin pitkälle kuin mahdollista koottava samaan maksuvaatimukseen. Erityinen aihe ylittää perintätoimien enimmäismäärä voi liittyä myös esimerkiksi siihen, että saatavan perintä tulee kohdistaa yhteisvastuussa oleviin velallisiin tai velallisen lisäksi takaajaan ja kullekin taholle on lähetettävä omat maksuvaatimuksensa taikka että velallinen on tahallaan vaikeuttanut perintää antamalla totuudenvastaisia tai harhaanjohtavia tietoja.

Erityinen aihe ylittää maksuvaatimusten enimmäismäärä voi liittyä esimerkiksi siihen, että velallinen on laiminlyönyt noudattaa tehtyä maksusuunnitelmaa. Tällöin velalliselle voi olla perusteltua 1 momentissa säädetyn enimmäismäärän estämättä lähettää vielä maksuvaatimus, jossa ilmoitetaan, ettei maksusuunnitelmaa ole noudatettu ja että asia siirtyy oikeudelliseen perintään, sekä tarvittaessa muistuttaa velallista maksuhäiriötietojen ilmoittamisesta ja merkitsemisestä luottotietorekisteriin. Asiaa voi kuitenkin olla syytä arvioida toisin, jos maksusuunnitelma on jo alun perin ollut epärealistinen suhteessa velallisen ennakoitavissa olleeseen maksukykyyn.

Erityinen aihe periä kuluja useammasta kuin 2 momentin mukaan sallitusta maksusuunnitelmasta voi olla esimerkiksi se, että velallinen ei ole kyennyt noudattamaan aiempaa maksusuunnitelmaa sen vuoksi, että velallisen olosuhteet ovat maksusuunnitelman tekemisen jälkeen muuttuneet sellaisen syyn vuoksi, jota velkoja tai toimeksisaaja ei ole voinut käytettävissään olleiden riittävien tietojen perusteella ottaa huomioon maksusuunnitelman sisällöstä neuvoteltaessa. Toisaalta erityistä aihetta periä

kuluja useammasta kuin 2 momentin mukaan sallitusta maksusuunnitelmasta ei ole esimerkiksi tilanteessa, jossa velallinen ei ole kyennyt noudattamaan aiempaa maksusuunnitelmaa eikä velkoja tai toimeksisaaja ollut sitä tehtäessä varmistunut riittävien tietojen perusteella siitä, että se on realistinen suhteessa velallisen maksukykyyn.

3 e §. *Velallisen kokonaiskuluvastuu muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä.* Pykälässä säädetään siitä, mikä on velallisen kokonaiskuluvastuu perittäessä samaa, muuta kuin kuluttajasaatavaa. Tavoitteena on estää se, että perintäkulut kasvavat kohtuuttoman suuriksi ja niiden maksuvelvollisuus entisestään pahentaa velallisen maksuvaikeuksia. Perusteltua on, että velallisen kokonaiskuluvastuun lähtökohdaksi otetaan se, mikä on asianmukaiseen perintäprosessiin sisältyvistä perintätoimenpiteistä aiheutuvien kohtuullisten kulujen määrä.

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että saman, muuta kuin kuluttajasaatavaa koskevan saatavan perinnästä velalliselta saa vaatia perintäkuluna yhteensä enintään 230 euroa saatavan pääoman ollessa enintään 500 euroa ja 410 euroa saatavan pääoman ollessa yli 500 euroa. Ehdotetut enimmäismäärät vastaavat enintään 500 euron saatavan osalta kahdesta maksumuistutuksesta, yhdestä maksuvaatimuksesta, yhdestä tratasta ja yhdestä maksusuunnitelmasta perittävien enimmäiskulujen yhteismäärää korotettuna 15 prosentilla ja pyöristettynä lähimpään kymmeneen euroon. Laskennassa ei ole otettu huomioon konkurssiuhkaista maksukehotusta, sillä lähtökohtaisesti voidaan arvioida enintään 500 euron saatavan olevan vähäinen. Konkurssilain 2 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään, että jos velkojan saatava on vähäinen ja konkurssiin asettamista olisi pidettävä konkurssimenettelyn kustannuksiin ja konkurssimenettelystä saatavaan hyötyyn nähden ilmeisen epätarkoituksenmukaisena tai selvästi hyvän perintätavan vastaisena, velkojan konkurssihakemus on jätettävä tutkimatta.

Yli 500 euron saatavan osalta ehdotetut enimmäismäärät vastaavat kahdesta maksumuistutuksesta, yhdestä maksuvaatimuksesta, yhdestä tratasta, yhdestä konkurssiuhkaisesta maksukehotuksesta ja yhdestä maksusuunnitelmasta perittävien enimmäiskulujen yhteismäärää korotettuna 15 prosentilla ja pyöristettynä lähimpään kymmeneen euroon.

Pykälän 2 momentissa säädetään edellytyksistä, joiden täytyessä 1 momentissa säädetyt velallisen kokonaiskuluvastuun enimmäismäärät voidaan poikkeuksellisesti ylittää, jos perinnän suorittaminen on ollut poikkeuksellisen vaikeaa eikä toteutettuja perintätoimia voida pitää suhteettomina ottaen huomioon erityisesti saatavan pääoma. Ylitykselle asetetaan säännöksessä kaksi edellytystä. Ensimmäinen kyseessä tulee olla tilanne, jossa perinnän suorittaminen on ollut poikkeuksellisen vaikeaa. Tämä edellytys täyttyy lähinnä silloin, jos velallinen on omilla aktiivisilla toimillaan – esimerkiksi aiheuttomia väitteitä esittämällä – tietoisesti pyrkinyt vaikeuttamaan perintää. Toiseksi

toteutetut perintätoimet eivät myöskään saa olla suhteettomia etenkin saatavan pääoma huomioon ottaen. Suhteettomana voidaan pitää esimerkiksi sitä, jos velalliselle lähetetään jatkuvasti maksuvaatimuksia tilanteessa, jossa on selvää, että velallinen on maksukyvytön.

Jos perintäkuluja poikkeuksellisesti vaaditaan yli 1 momentissa säädettyjen enimmäismäärien, velalliselle on ehdotetun säännöksen mukaan esitettävä erittely vaadituista kuluista ja niiden perusteista. Samalla velalliselle on ilmoitettava ne syyt, joiden vuoksi muutoin sovellettava kokonaiskuluvastuun enimmäismäärä siinä yksittäistapauksessa ylitetään. Tällainen perustelu on velallisen kannalta tärkeä, jotta säädetyn enimmäismäärän ylittävän perintäkuluvaatimuksen voi tarvittaessa riitauttaa. Enimmäismäärän ylittäviä perintäkuluja ei kuitenkaan ole oikeutta vaatia velalliselta, jos toteutetut perintätoimet ovat olleet suhteettomia ottaen huomioon erityisesti saatavan pääoma.

Selvyyden vuoksi 3 momentissa todetaan, ettei 1 ja 2 momentissa säädetty rajoita velkojan oikeutta periä 10 e §:n mukaista vakiokorvausta.

7 §. *Tratan käyttö.* Pykälä vastaa muilta osin voimassa olevaa lakia, mutta pykälän 2 ja 5 momenttiin lisätään uudet säännökset koskien tratan käytön rajoittamista tiettyjen velallisten osalta.

Pykälän 2 momenttiin lisätään uusi säännös, jonka mukaan muun kuin kuluttajasaatavan perimiseksi ei saa käyttää trattaa, jos velallinen on yksityishenkilö, yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö. Yksityisen elinkeinonharjoittajan toiminnan lakatessa tratan käytön kohdistaminen velasta vastuussa olevaan yksityishenkilöön on siten myös kiellettyä.

Tratan käyttökielto tarkoittaisi myös tosiasiallista muutosta hyvää perintätapaa koskevaan 4 §:ään. Tilanteissa, joissa tratan käyttäminen perinnässä ei olisi sallittua, ei sen käyttämisen uhalla voitaisi myöskään hyvän perintätavan mukaisesti vaatia tässä säännöksessä tarkoitettua velalliselta maksua.

Pykälän 5 momenttiin lisätään uusi säännös, jonka mukaan trattaa ei saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin, jos velallisena olevan osakeyhtiön viimeksi päättyneen tilikauden liikevaihto tai sitä vastaava tuotto alittaa 100 000 euroa, ja tätä koskeva selvitys toimitetaan ennen tratan julkaisemista tai ilmoittamista. Velallisen tulee toimittaa selvitys liikevaihtonsa suuruudesta tratan lähettäjälle. Riittävänä selvityksenä pidetään kaupparekisteriin rekisteröityä tilinpäätöstä, vahvistettua, mutta vielä rekisteröimätöntä tilinpäätöstä, tai hallituksen ja mahdollisen toimitusjohtajan allekirjoittamaa vielä vahvistamatonta tilinpäätöstä. Tilanteissa, joissa tilinpäätöstä ei vielä

ole laadittu, eivätkä säädetyt määräajat sen laatimiselle olisi päättyneet, riittävänä selvityksenä voidaan pitää hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan vakuutusta siitä, että yhtiön liikevaihto tai sitä vastaava tuotto viimeksi päättyneellä tilikaudella jää suurella todennäköisyydellä alle 100 000 euron.

Toimintaa aloitettaessa tai lopetettaessa taikka tilinpäätöksen ajankohtaa muutettaessa tilikauden pituus voi kirjanpitolain (1336/1997) 4 §:n mukaan olla enintään 18 kuukautta. Jos velallisenä on esimerkiksi toimintansa vasta aloittanut osakeyhtiö, ei sen ensimmäinen tilikausi välttämättä vielä ole päättynyt sen saadessa trattakirjeen. Näissä tilanteissa tratan julkaiseminen tai ilmoittaminen luottotietorekisteriin ei ole sallittua, jos velallisenä oleva osakeyhtiö toimittaa tratan lähettäjälle ennen tratan julkaisemista tai ilmoittamista selvityksen, jonka mukaan sillä on käynnissä vasta ensimmäinen tilikausi. Lähtökohtaisesti velallisen omaa ilmoitusta pidetään riittävänä. Jos tratan lähettäjä esittäisi näytön siitä, ettei velallisen esittämä selvitys pidä paikkaansa, tratan saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin, jos muut saatavan protestoinen edellytykset 5 momentin säännös mukaan lukien täyttyvät.

Selvyyden vuoksi todetaan, että ehdotetulla pykälällä ei vaikuteta veroviranomaisen verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 21 §:n mukaiseen mahdollisuuteen julkaista tiettyjen verolajien osalta tietoja erääntyneistä ja maksamatta jätetyistä veroista ja ilmoittaa tiedot luottotietorekisterin ylläpitäjälle. Myös vakuutuslaitoksella on samankaltainen oikeus antaa tiettyjä tietoja luottotietorekisterin ylläpitäjälle vakuutusnottajaan ja vakuuttamisvelvolliseen liittyen. Luottotietolain (527/2007) 24 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään edellä mainittujen tietojen tallettamisesta luottotietorekisteriin, eikä ehdotetulla pykälällä vaikuteta siis kohdassa tarkoitettujen tietojen merkitsemiseen luottotietorekisteriin.

7.2 Laki saatavien perinnästä

7 §. *Tratan käyttö.* Pykälän 5 momenttia muutetaan siten, että tratan saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin aikaisintaan [14/21] päivän kuluttua sen lähettämisestä.

7.3 Luottotietolaki

24 §. *Yrityksen maksuhäiriöitä koskevat ja niitä täydentävät tiedot.* Pykälä vastaa muilta osin voimassaolevaa lakia, mutta pykälän 1 momentin 7 kohtaa muutetaan väli-

aikaisesti siten, että tiedon velkojan erääntyneen ja riidattoman saatavan johdosta antamasta maksukehotuksesta saa tallettaa luottotietorekisteriin aiemman 10 päivän sijaan [14/21] päivän kuluttua siitä, kun velalliselle on lähetetty maksukehotus, jossa on ilmoitettu maksukehotuksen julkaisemisesta tai merkitsemisestä rekisteriin. Muutos on tehty, jotta kohta olisi linjassa 2. lakiehdotuksen 7 §:n 5 momentin säännöksen kanssa.

8 Voimaantulo

Väliaikaisen lain 1069/2020 voimassaolo päättyy 30.6.2021. Jotta sääntely jatkuisi katkeamatta, ehdotetaan, että 1. lakiehdotus tulee voimaan 1.7.2021 ja että 2. ja 3. lakiehdotukset tulevat voimaan 1.10.2021.

Koronavirusepidemia jatkuu ja uusia rajoitustoimia on jouduttu tekemään. Näyttää ilmeiseltä, että koronavirus tulee heijastumaan yritysten talouteen vielä pitkään. Ottaen huomioon erityisesti epidemiatilanteen pahentuminen ja sen vuoksi käyttöön otettavien tiukempien rajoitusten vaikutukset moniin yrityksiin sekä normaalitilanteeseen paluun hidastuminen rokotusaikataulun viivästymisen vuoksi, on perusteltua, että väliaikaisen sääntelyn voimassaoloa (1. lakiehdotus) jatketaan 30.6.2021 jälkeen.

Esityksen 1. lakiehdotuksen voimassaoloajan pituutta harkittaessa on koronavirusepidemian vaikutusten ohella otettu huomioon, että muiden kuin kuluttajasaatavien perintäkuluja koskevien säännösten voimassaolon tulisi jatkua katkeamatta siihen asti, kun hallitusohjelman mukaisesti valmisteltavat pysyvät muutokset tulevat voimaan. Esityksen 2. ja 3. lakiehdotusten voimassaoloajan pituutta harkittaessa on lisäksi otettu huomioon se, että tratan protestointiaikaa tullaan arvioimaan pysyvien muutosten yhteydessä.

Yllä mainittujen seikkojen vuoksi nyt ehdotettavien lakien olisi tarpeen olla voimassa vielä useita kuukausia ja siten, että väliaikaisen lain 1069/2020 soveltamista osin jatketaan yhtämittaisesti siihen saakka, kunnes pysyvät muutokset tulevat voimaan. Väliaikaisen lain 1069/2020 voimassaolo tratan käytön rajoituksia koskevin osin on rajoitettu kolmeen kuukauteen. Sääntelyn voimassaolo on siten kaikkien säännösten osalta rajattu ajallisesti välttämättömään, ja sitä on pidettävä myös oikeasuhtaisena.

Lakiehdotuksia sovellettaisiin niiden voimassaoloaikana suoritettaviin perintätoimiin.

Esityksen 1. lakiehdotuksen 3 b §:n 1 momentin 3 kohtaa sovellettaessa otetaan huomioon myös velalliselle saman saatavan perimiseksi ennen lain voimaantuloa toimitettu maksuvaatimus. Mainitun lakiehdotuksen 3 d §:ssä tarkoitettuja kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien enimmäismääriä laskettaessa ei otettaisi huomioon ennen 1.1.2021 tehtyjen kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien määrää. Samoin lakiehdotuksen 3 e §:ssä tarkoitettua enimmäiskulujen määrää laskettaessa ei otettaisi huomioon ennen 1.1.2021 tehtyjen perintätoimien kuluja.

Esityksen 1. lakiehdotuksen siirtymäsäännökset poikkeavat perintäkulujen osalta voimassaolevan väliaikaisen lain säännöksistä. Tämä saattaa muun muassa johtaa siihen, että velkoja ei enää nyt ehdotettavan väliaikaisen lain voimassaoloaikana voi

tehdä maksullisia perintätoimia, jos perintäkulujen enimmäismäärät ovat täyttyneet, eikä kulujen ylitys ole mahdollista, koska perinnän suorittaminen ei ole ollut poikkeuksellisen vaikeaa.

Jos 2. lakiehdotuksessa tarkoitettu tratta tai 3. lakiehdotuksessa tarkoitettu maksukehotus on lähetetty velalliselle ennen näiden lakien voimaantuloa, sovelletaan lakiehdotukseen sisältyvien siirtymäsäännösten mukaan lakien voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Siten ennen mainittujen lakiehdotusten voimaantuloa lähetetyn tratan saisi julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin tai tiedon velkojan eräänntyneestä ja riidattomasta saatavasta tallettaa luottotietorekisteriin jo 10 päivän kuluttua tratan tai maksukehotuksen lähettamisestä.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Väliaikaisen lain osalta suhdetta perustuslakiin ja säätämisyjärjestystä on arvioitu voimassa olevaa väliaikaista lakia koskevan hallituksen esityksen (HE 191/2020 vp) jaksossa 8 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys.

Nyt ehdotetulla lainsäädännöllä olisi voimassa olevaa väliaikaista lakia 1069/2020 vastaavia vaikutuksia perustuslain 18 §:ssä turvattuun elinkeinovapauteen ja perustuslain 15 §:ssä säädettyyn omaisuudensuojaan. Sääntelyn taustalla on painava yhteiskunnallinen tarve suojata osaltaan yritysten toimintamahdollisuuksia tavalla, joka ei perintätoimien rajoittamisella vaikuta kohtuuttomasti velkojan tai ammattimaista perintää harjoittavan tahon toimintaan siitäkään huolimatta, että lailla olisi taannehtivia vaikutuksia ennen lain voimaantuloa muodostuneista velkasuhteista seuraaviin perintätoimiin.

Perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten osalta ehdotetussa sääntelyssä täyttyy perusoikeuksien rajoittamiselta edellytetty lailla säätämisen vaatimus. Ehdotetut säännökset olisivat tarkkoja säädettäessä perintäkulujen enimmäismääristä, perintätoimien aikarajoista, velallisen kokonaiskuluvastuusta sekä tratan käytöstä ja protestointiajan pituudesta. Ehdotettuja rajoituksia voi hallituksen käsityksen mukaan pitää oikeasuhtaisina eli sellaisina, etteivät ne mene pidemmälle kuin on perusteltua ottaen huomioon rajoitusten taustalla olevan intressin painavuus suhteessa rajoitettavaan oikeushyvään. Tällöin ehdotetut perusoikeuksien rajoitukset eivät myöskään ulottuisi rajoitettavien perusoikeuksien ydinalueelle. Ehdotettu sääntely ei myöskään vaikuttaisi siihen voimassa olevaan lainsäädäntöön, joka antaa sen piirissä oleville toimijoille oikeusturvatakeet.

Edellä esitetyistä syistä lakiehdotus täyttää perustuslain asettamat vaatimukset, ja laki voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

LAKIEHDOTUKSET

1.

Laki

saatavien perinnästä annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) 7 §, sellaisena kuin se on laissa 31/2013, sekä
lisätään lakiin väliaikaisesti uusi 3 b—3 e § seuraavasti:

3 b §

Perintäkulujen enimmäismäärät muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä

Muuta kuin kuluttajasaatavaa perittäessä velalliselta saa vaatia tässä momentissa tarkoitettuja perintätoimista seuraavat määrät:

- 1) kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla toimitetusta maksumuistutuksesta enintään 10 euroa;
- 2) perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla toimittamasta 5 a §:n mukaiset tiedot sisältävästä maksuvaatimuksesta enintään:
 - a) 50 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 500 euroa;
 - b) 80 euroa, jos saatavan pääoma on yli 500 euroa;
- 3) puolet 2 kohdassa mainitusta määrästä, jos kyse on samaa saatavaa koskevasta uudesta maksuvaatimuksesta;
- 4) perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla toimittamasta 5 a §:n mukaiset tiedot sisältävästä maksuvaatimuksesta enintään 10 euroa, jos saatavaa perii perintätoiminnan harjoittajien rekisteröinnistä annetun lain (411/2018) 2 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitettu perintätoiminnan harjoittaja;
- 5) velallisen pyynnöstä tehdystä maksuajan pidennyksestä enintään 10 euroa;
- 6) yhdessä velallisen kanssa laaditusta koko jäännössaatavan kattavasta maksusuunnitelmasta, joka on tehty kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla, enintään:
 - a) 30 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 500 euroa tai maksusuunnitelma käsittää enintään neljä maksuerää;
 - b) 60 euroa, jos saatavan pääoma on yli 500 euroa ja maksusuunnitelma käsittää enemmän kuin neljä maksuerää;
 - c) tämän kohdan a tai b alakohdassa säädetyn määrän lisäksi 5 euroa maksuerästä seitsemänneistä maksuerästä lukien, jos maksusuunnitelman on sovittu käsittävän enemmän kuin kuusi maksuerää;
- 7) tranan käyttämisestä aiheutuvina kuluina enintään 100 euroa;
- 8) konkurssilain (120/2004) 2 luvun 3 §:n 2 momentin 3 kohdassa tarkoitettujen oletuksen luomiseksi annetusta maksukehotuksesta enintään 100 euroa sekä mainitun maksukehotuksen todisteellisesta tiedoksiantamisesta aiheutuvat todelliset kulut.

Muusta kuin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettusta maksumuistutuksesta saa vaatia sen esittämisestä aiheutuvat todelliset kulut. Kulut saadaan periä käytetystä muistuttamistavasta keskimäärin aiheutuvien todellisten kustannusten mukaisina.

Velalliselta saa vaatia todelliset perintäkulut, jos perinnästä on sen edellyttämän tavanomaista suuremman työmäärän vuoksi aiheutunut muita kuin 1 momentissa mainittuja tai siinä säädetty enimmäismäärät ylittäviä kuluja. Velalliselle on tällöin esitettävä erittely vaadituista perintäkuluista ja niiden perusteista sekä ilmoitettava kulujen määrän olevan muutoin sovellettavia enimmäismääriä suurempi. Enimmäismääriä ei kuitenkaan saa ylittää, jos perittävänä on suoraan ulosottokelpoinen saatava.

3 c §

Perintätoimien aikarajat muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä

Uudesta 3 b §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta maksumuistutuksesta tai uudesta 3 b §:n 1 momentin 2—4 kohdassa tarkoitetusta maksuvaatimuksesta saa vaatia perintäkuluja velalliselta vain, jos edellisen maksumuistutuksen tai maksuvaatimuksen lähettämisestä on kulunut vähintään 7 päivää.

Edellä 3 b §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitetusta maksuajan pidennyksestä saa vaatia perintäkuluja velalliselta vain, jos maksuaikaa pidennetään vähintään 14 päivällä.

3 d §

Kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien enimmäismäärät muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä

Perittäessä muuta kuin kuluttajasaatavaa saman saatavan perinnässä velalliselta saa vaatia perintäkuluja enintään kahdesta perintätoimintaa ammattimaisesti harjoittavan kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla toimittamasta 5 a §:n mukaiset tiedot sisältävästä maksuvaatimuksesta, enintään yhdestä tratasta ja enintään yhdestä 3 b §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetusta maksukehotuksesta. Velalliselta saa kuitenkin vaatia perintäkuluja vain yhdestä edellä tässä momentissa mainitusta maksuvaatimuksesta, jos velan perintää jatketaan tratalla.

Perittäessä muuta kuin kuluttajasaatavaa saman saatavan perinnässä velalliselta saa vaatia perintäkuluja enintään yhdestä 3 b §:n 1 momentin 6 kohdassa tarkoitetusta maksusuunnitelmasta. Velalliselta saa kuitenkin vaatia perintäkuluja enintään kahdesta maksusuunnitelmasta, jos perittävän saatavan pääoma on yli 500 euroa.

Velalliselta saa vaatia perintäkuluja useammista maksuvaatimuksista, maksusuunnitelmista,tratoista ja 3 b §:n 1 momentin 8 kohdassa tarkoitetuista maksukehotuksista kuin 1 ja 2 momentissa säädetään, jos useampiin perintätoimiin on ollut erityistä aiheutta eikä toteutettuja perintätoimia voida pitää suhteettomina ottaen huomioon erityisesti saatavan pääoma. Velalliselle on tällöin esitettävä erittely toteutetuista perintätoimista ja samalla ilmoitettava ne syyt, joiden vuoksi toteutettuihin perintätoimiin on ollut erityinen aihe.

3 e §

Velallisen kokonaiskuluvastuu muiden kuin kuluttajasaatavien perinnässä

Perittäessä muuta kuin kuluttajasaatavaa saman saatavan perinnästä velalliselta saa vaatia perintäkuluina yhteensä enintään seuraavat määrät:

- 1) 230 euroa, jos saatavan pääoma on enintään 500 euroa;
- 2) 410 euroa, jos saatavan pääoma on yli 500 euroa.

Velalliselta saa muuta kuin suoraan ulosottokelpoista saatavaa perittäessä vaatia 1 momentissa säädetty määrät ylittävät todelliset perintäkulut, jos perinnän suorittaminen on ollut poikkeuksellisen vaikeaa eikä toteutettuja perintätoimia voida pitää suhteettomina ottaen huomioon erityisesti saatavan pääoma. Velalliselle on tällöin esitettävä erittely vaadituista perintäkuluista ja niiden perusteista sekä samalla ilmoitettava ne syyt, joiden vuoksi kulut ylittävät muutoin sovellettavan kokonaiskuluvastuun enimmäismäärän.

Mitä 1 momentissa säädetään enimmäiskuluista, ei rajoita velkojan oikeutta periä 10 e §:n mukaista vakiokorvausta.

7 §

Tratan käyttö

Maksukehotusta, jossa vaaditaan maksua määräajassa uhalla, että kehotuksen noudattamatta jättäminen julkaistaan tai merkitään luottotietorekisteriin, (*tratta*) saa käyttää vain erääntyneen, selvän ja riidattoman saatavan perimiseksi. Suoraan ulosottokelpoista saatavaa pidetään tätä pykälää sovellettaessa riidattomana, jollei velallinen ole tehnyt perustevalitusta tai käyttänyt muuta siihen rinnastettavaa oikeussuojakeinoja.

Kuluttajasaatavan perimiseksi ei saa käyttää trattaa. Muun kuin kuluttajasaatavan perimiseksi ei saa käyttää trattaa, jos velallinen on yksityishenkilö, yksityinen elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö.

Trattaa ei saa lähettää ennen kuin velalliselle on annettu tai lähetetty maksumuistutus, jossa on asetettu vähintään seitsemän päivän määräaika saatavan maksamiselle tai saatavaa koskevien huomautusten esittämiselle, ja määräaika on päättynyt.

Tratan ja 3 momentissa tarkoitetun maksumuistutuksen on oltava kirjallisia. Ne saa kuitenkin toimittaa velalliselle myös muulla pysyvällä tavalla, jos velallinen on saatavan erääntymisen jälkeen nimenomaisesti hyväksynyt saatavaa koskevien tiedonantojen toimittamisen tällä tavalla. Maksumuistutuksen saa toimittaa velalliselle muulla pysyvällä tavalla myös, jos tällaista tapaa on velkasuhteen aikana vakiintuneesti käytetty tiedonantojen toimittamiseen velkojan ja velallisen välillä.

Tratan saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin aikaisintaan kymmenen päivän kuluttua sen lähettämisestä. Trattaa ei saa kuitenkaan julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin, jos velallisena oleva osakeyhtiö toimittaa ennen tratan julkaisemista tai ilmoittamista selvityksen, jonka mukaan sen viimeksi päättyneen tilikauden liikevaihto tai sitä vastaava tuotto alittaa 100 000 euroa taikka sillä on käynnissä vasta ensimmäinen tilikausi.

Tratan maksamisesta kieltäytymistä ei saa selvittää julkisella viranomaistoimituksella.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2021 ja on voimassa 30 päivään huhtikuuta 2022. Lain 7 §:n 5 momentti on kuitenkin voimassa 30 päivään syyskuuta 2021.

Tämän lain 3 b §:n 1 momentin 3 kohtaa sovellettaessa otetaan huomioon myös velalliselle saman saatavan perimiseksi ennen tämän lain voimaantuloa toimitettu maksuvaatimus.

Tämän lain 3 d §:ssä tarkoitettuja kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien enimmäismäärää laskettaessa ei oteta huomioon ennen 1 päivää tammikuuta 2021 tehtyjen kulukorvaukseen oikeuttavien perintätoimien määrää.

Tämän lain 3 e §:ssä tarkoitettua enimmäiskulujen määrää laskettaessa ei oteta huomioon ennen 1 päivää tammikuuta 2021 tehtyjen perintätoimien kuluja.

Jos tämän lain voimaantullessa voimassa olleessa 7 §:ssä tarkoitettu tratta on lähetetty velalliselle ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

saatavien perinnästä annetun lain 7 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti saatavien perinnästä annetun lain (513/1999) 7 §:n 5 momentti, sellaisena kuin se on laissa 31/2013, seuraavasti:

7 §

Tratan käyttö

Tratan saa julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin aikaisintaan [14/21] päivän kuluttua sen lähettämisestä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2021 ja on voimassa 30 päivään huhtikuuta 2022.

Jos tämän lain voimaantullessa voimassa olleessa 7 §:ssä tarkoitettu tratta on lähetetty velalliselle ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

luottotietolain 24 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti luottotietolain (527/2007) 24 §:n 1 momentin 7 kohta seuraavasti:

24 §

Yrityksen maksuhäiriöitä koskevat ja niitä täydentävät tiedot

Yrityksen maksuhäiriötietoina saa luottotietorekisteriin tallettaa:

7) tiedon velkojan erääntyneen ja riidattoman saatavan johdosta antamasta maksukehotuksesta; tiedon saa tallettaa [14/21] päivän kuluttua siitä, kun velalliselle on lähetetty maksukehotus, jossa on ilmoitettu maksukehotuksen julkaisemisesta tai merkitsemisestä rekisteriin.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2021 ja on voimassa 30 päivään huhtikuuta 2022.

Jos tämän lain voimaantullessa voimassa olleessa 24 §:n 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettu maksukehotus on lähetetty velalliselle ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

LAGFÖRSLAG

1.

Lag

om temporär ändring av lagen om indrivning av fordringar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om indrivning av fordringar (513/1999) 7 §, sådan den lyder i lag 31/2013, och
fogas temporärt till lagen nya 3 b—3 e § som följer:

3 b §

Maximibelopp för indrivningskostnader i samband med andra än konsumentfordringar

Vid indrivning av annan fordran än konsumentfordran får det av gäldenären krävas följande belopp för indrivningsåtgärder som avses i detta moment:

- 1) en skriftlig eller på annat varaktigt sätt lämnad betalningspåminnelse, högst 10 euro,
- 2) ett sådant betalningskrav med uppgifter enligt 5 a § som någon som yrkesmässigt bedriver indrivningsverksamhet lämnat skriftligen eller på något annat varaktigt sätt, högst
 - a) 50 euro, om fordrans kapital uppgår till högst 500 euro,
 - b) 80 euro, om fordrans kapital överstiger 500 euro,
 - 3) hälften av det belopp som anges i 2 punkten, om det är fråga om ett nytt betalningskrav på samma fordran,
 - 4) ett sådant betalningskrav med uppgifter enligt 5 a § som någon som yrkesmässigt bedriver indrivningsverksamhet lämnat skriftligen eller på något annat varaktigt sätt, högst 10 euro, om fordran drivs in av någon som bedriver indrivningsverksamhet enligt 2 § 1 mom. 2 eller 3 punkten i lagen om registrering av aktörer som bedriver indrivningsverksamhet (411/2018),
 - 5) förlängning av betalningstiden på gäldenärens begäran, högst 10 euro,
 - 6) en skriftlig eller på något annat varaktigt sätt framställd betalningsplan som omfattar hela den återstående fordran och som utarbetats tillsammans med gäldenären, högst
 - a) 30 euro, om fordrans kapital uppgår till högst 500 euro eller betalningsplanen omfattar högst fyra poster,
 - b) 60 euro, om fordrans kapital överstiger 500 euro och betalningsplanen omfattar mer än fyra poster,
 - c) utöver de belopp som anges i underpunkterna a och b i denna punkt, 5 euro per betalningspost från och med den sjunde betalningsposten, om det i betalningsplanen avtalats om mer än sex betalningsposter,
 - 7) för kostnader för användning av tratta, högst 100 euro,
 - 8) en betalningsuppsmaning som lämnats för skapande av ett antagande som avses i 2 kap. 3 § 2 mom. 3 punkten i konkurslagen (120/2004), högst 100 euro, samt de faktiska kostnaderna för bevislig delgivning av betalningsuppsmaningen.

För andra betalningspåminnelser än sådana som avses i 1 mom. 1 punkten får de faktiska kostnader som påminnelsen medfört krävas. Kostnaderna får tas ut enligt de genomsnittliga faktiska kostnaderna för det slag av påminnelser som använts.

De faktiska indrivningskostnaderna får krävas av gäldenären, om indrivningen har förutsatt en exceptionellt stor arbetsinsats och därför medfört andra indrivningskostnader än sådana som anges i 1 mom. eller kostnader som överstiger de maximibelopp som föreskrivs i det momentet.

I sådana fall ska de indrivningskostnader som krävs och grunderna för dem specificeras för gäldenären och denne ska upplysas om att beloppet är större än de maximibelopp som annars ska iaktas. Maximibeloppen får emellertid inte överskridas om indrivningen gäller en direkt utsökningsbar fordran.

3 c §

Tidsgränser för indrivningsåtgärder i samband med andra än konsumentfordringar

För en ny betalningspåminnelse som avses i 3 b § 1 mom. 1 punkten eller ett nytt betalningskrav som avses i 3 b § 1 mom. 2—4 punkten får indrivningskostnader krävas av gäldenären endast om det har gått minst 7 dagar sedan den föregående påminnelsen eller det föregående kravet avsändes.

För en i 3 b § 1 mom. 5 punkten avsedd förlängning av betalningstiden får indrivningskostnader krävas av gäldenären endast om betalningstiden förlängs med minst 14 dagar.

3 d §

Maximiantal indrivningsåtgärder som berättigar till kostnadsersättning vid indrivning av andra än konsumentfordringar

Vid indrivning av en och samma fordran som inte är konsumentfordran får indrivningskostnader krävas av gäldenären för högst två sådana betalningskrav med uppgifter enligt 5 a § som någon som yrkesmässigt bedriver indrivningsverksamhet lämnat skriftligen eller på något annat varaktigt sätt, för högst en tratta och för högst en betalningsuppmaning som avses i 3 b § 1 mom. 8 punkten. Om indrivningen av en fordran fortsätter med tratta, får gäldenären dock avkrävas indrivningskostnader för endast ett i detta moment avsett betalningskrav.

Vid indrivning av en och samma fordran som inte är konsumentfordran får det av gäldenären krävas indrivningskostnader för högst en betalningsplan som avses i 3 b § 1 mom. 6 punkten. Gäldenären får dock avkrävas indrivningskostnader för högst två betalningsplaner, om kapitalet på fordran som ska drivas in överstiger 500 euro.

Indrivningskostnader får krävas av gäldenären för fler betalningskrav, betalningsplaner, trattor och i 3 b § 1 mom. 8 punkten avsedda betalningsuppmaningar än vad som föreskrivs i 1 och 2 mom., om det funnits särskild anledning till att flera indrivningsåtgärder vidtagits och indrivningsåtgärderna inte kan anses oproportionerliga med beaktande särskilt av fordrans kapital. I sådana fall ska de indrivningsåtgärder som vidtagits specificeras för gäldenären och denne ska samtidigt upplysas om varför det funnits särskild anledning till indrivningsåtgärderna.

3 e §

Gäldenärens totalkostnadsansvar vid indrivning av andra än konsumentfordringar

För indrivningen av en och samma fordran som inte är konsumentfordran får det av gäldenären som indrivningskostnader krävas högst följande belopp:

- 1) 230 euro, om fordrans kapital uppgår till högst 500 euro,
- 2) 410 euro, om fordrans kapital överstiger 500 euro.

Av gäldenären får vid indrivning av fordran som inte är direkt utsökningsbar de faktiska indrivningskostnaderna krävas till ett belopp som överskrider vad som föreskrivs i 1 mom., om indrivningen har varit exceptionellt svår och indrivningsåtgärderna inte kan anses oproportionerliga med beaktande särskilt av fordrans kapital. I sådana fall ska de indrivningskostnader som krävs och grunderna för dem specificeras för gäldenären och denne ska samtidigt upplysas om varför kostnaderna överskrider det maximibelopp för totalkostnadsansvaret som annars ska iaktas.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om maximikostnader begränsar inte borgenärens rätt att ta ut standardsättning enligt 10 e §.

7 §

Användning av tratta

En betalningsuppsmaning där betalning krävs inom en viss tid vid äventyr att en underlåtelse att iakttä uppsmaningen offentliggörs eller antecknas i kreditupplysningsregistret (*tratta*) får användas endast för indrivning av en klar och ostridig fordran som förfallit till betalning. Vid tillämpningen av denna paragraf betraktas en direkt utsökningsbar fordran som ostridig, om inte gäldenären har anfört grundbesvär eller utnyttjat något annat därmed jämförbart rättsmedel.

En tratta får inte användas för att driva in en konsumentfordran. Tratta får inte användas som indrivningsåtgärd vid indrivning av andra fordringar än konsumentfordringar om gäldenären är en privatperson, en enskild näringsidkare, ett öppet bolag eller ett kommanditbolag.

En tratta får inte sändas förrän gäldenären har getts eller sänts en betalningspåminnelse, där det uppställts en tidsfrist på minst sju dagar för betalning av fordran eller för framställning av anmärkningar om fordran, och tidsfristen har löpt ut.

En tratta och en betalningspåminnelse enligt 3 mom. ska vara skriftliga. De får dock lämnas till gäldenären också på något annat varaktigt sätt, om gäldenären efter det att fordran har förfallit till betalning uttryckligen har godkänt att meddelanden om fordran lämnas på detta sätt. Betalningspåminnelser får också lämnas till gäldenären på något annat varaktigt sätt, om ett sådant sätt under skuldförhållandets lopp etablerat använts för att lämna meddelanden mellan borgenären och gäldenären.

En tratta får offentliggöras eller anmälas för anteckning i kreditupplysningsregistret tidigast tio dagar efter det att den sänts. En tratta får dock inte offentliggöras eller anmälas för anteckning i kreditupplysningsregistret, om det aktiebolag som är gäldenär innan trattan offentliggörs eller anmäls lämnar en utredning enligt vilken dess omsättning eller motsvarande intäkter under den senast avslutade räkenskapsperioden understiger 100 000 euro eller om räkenskapsperioden är bolagets första.

En vägran att betala en tratta får inte styrkas genom en offentlig myndighetsförrättning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2021 och gäller till och med den 30 april 2022. Lagens 7 § 5 mom. gäller emellertid till och med den 30 september 2021.

Vid tillämpning av 3 b § 1 mom. 3 punkten beaktas även betalningskrav som lämnats gäldenären för indrivning av samma fordran före ikraftträdandet av denna lag.

Vid beräkningen av det maximiantal indrivningsåtgärder som avses i 3 d § beaktas inte det till kostnadsersättning berättigande antal indrivningsåtgärder som vidtagits före den 1 januari 2021.

Vid uträkning av beloppet för de maximikostnader som avses i 3 e § beaktas inte kostnaderna för de indrivningsåtgärder som verkställdes före den 1 januari 2021.

På en tratta som avses i den 7 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag och som har sänts till gäldenären före ikraftträdandet tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

2.

Lag

om temporär ändring av 7 § i lagen om indrivning av fordringar

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i lagen om indrivning av fordringar (513/1999) 7 § 5 mom., sådant det lyder i lag 31/2013, som följer:

7 §

Användning av tratta

En tratta får offentliggöras eller anmälas för anteckning i kreditupplysningsregistret tidigast [14/21] dagar efter det att den sänts.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2021 och gäller till och med den 30 april 2022.

På en tratta som avses i den 7 § som gällde vid ikraftträdandet av denna lag och som har sänts till gäldenären före ikraftträdandet tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

3.

Lag

om temporär ändring av 24 § i kreditupplysningslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras temporärt i kreditupplysningslagen (527/2007) 24 § 1 mom. 7 punkten som följer:

24 §

Uppgifter om företags betalningsstörningar samt kompletterande uppgifter

Som uppgifter om ett *företags betalningsstörningar* får i ett kreditupplysningsregister registreras

7) uppgift om en borgenärs betalningsuppmaning med anledning av en ostridig fordran som förfallit till betalning; uppgiften kan registreras [14/21]dagar från det att betalningsuppmaningen har sänts till gäldenären med uppgift om att betalningsuppmaningen offentliggörs eller antecknas i registret.

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2021 och gäller till och med den 30 april 2022.

På en betalningsuppmaning som avses i den 24 § 1 mom. 7 punkt som gällde vid ikraftträdandet av denna lag och som har sänts före ikraftträdandet tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

9.3.2021

Oikeusministeriö
työryhmä saatavien perinnästä annetun lain muuttamiseksi

Lausuma

Katson, ettei väliaikaista lakia tule jatkaa, mutta jos sitä kuitenkin jatketaan niin enintään 30.9.2021 asti. Perintäkulujen määriä on väliaikaisen lain aikana huojennettu aluehallintoviraston ratkaisukäytännön mukaisista kohtuulliseksi katsotuista perintäkulujen määristä. Huojennus alle kohtuullisen tason on vastoin perintälain 10 §:ää, jonka mukaan velallisen on korvattava perinnästä velkojalle aiheutuvat kohtuulliset kulut (aiheuttamisperiaate). Huojennetut perintäkulut yhdessä trattakiellon kanssa antavat melko ilmaista maksuaikaa sellaisen yrityksen kustannuksella, joka todella tarvitsisi suorituksen maksamatta olevasta laskusaatavasta.

Jos väliaikaista lakia jatketaan, trattakielto tulee poistaa nykyisen väliaikaisen lain voimassaolon eli 30.6.2021 jälkeen. Mitä kauemmin trattakieltoa on voimassa, sen enemmän yritysvelallisen todellisen tilanteen salaaminen aiheuttaa haittaa. Väliaikaisen lain pidentämistä ei voidakaan tehdä enää samoilla perusteilla kuin alun perin. Tratan vaikuttavuus perustuu siihen, että tratta julkaistaan varhaisessa vaiheessa maksuvaikeuksien syntymisen jälkeen. Mikäli väliaikaista lakia trattakiellon osalta jatketaan, muodostuu trattakiellon alainen aika niin pitkäksi, että yritysvelallinen ehtii lisävelkaantumaan ja aiheuttamaan velkojille luottotappioita, jotka olisivat olleet vältettävissä trattakiellon poistumisella 30.6.2021 jälkeen.

Suomen Perimistöimistöjen liitto ry (SPL) on ehdottanut oikeusministeriölle jo nykyisen väliaikaisen perintälain valmistelun yhteydessä, että perintälakia tulisi muuttaa niin, että tratta voitaisiin toimittaa yritysvelalliselle sähköisesti. Tällöin tratta tulisi heti yritysvelallisen tietoon samaan tapaan kuin muutkin laskut verkkolaskulain perusteella. Jos tratta tulee lain mukaan kuitenkin edelleen lähettää postitse, SPL on 17.2.2021 ehdottanut, että väliaikaisen lain aikana olisi mahdollista, että tratta voitaisiin julkaista tai ilmoittaa merkittäväksi luottotietorekisteriin aikaisintaan 14 päivän kuluttua sen lähettämisestä 10 päivän sijaan. Tällöin postin kulkemisen mahdollinen hitaus tulisi tässä tilanteessa huomioon otetuksi.

Hallituksen esityksessä onkin nyt pidennetty protestointiaikaa trattakiellon poistumisen jälkeen 1.10.2021 alkaen 14 päivään tai vaihtoehtoisesti 21 päivään. Protestointiajan pidennyksen osalta hallituksen esityksessä on

tuotu esiin, että se on omiaan lieventämään koronavirusepidemian yrityksille aiheuttamia haittoja mahdollistamalla yrityksille pidempi reagointiaika ennen tratan mahdollista protestointia. Katson, että 14 päivän protestointiaika juurikin antaa tässä koronakriisitilanteessa lisää reagointiaikaa huomautusten esittämisille. Jos sitä vastoin protestointiaikaa pidennetään 14 päivää enemmän, protestointiaika antaa liiallista maksuaikaa, mitä ei voida pitää protestointiajan tarkoituksena.

Tratta on tehokas perintäkeino ja saa aikaan sen, että maksukykyinen yritysvelallinen maksaa velan nopeasti. Tratta siis varmistaa ripeän maksuhalukkuuden. Jos yritysvelallisella ei taas ole maksukykyä ja/tai maksuhalua, trattamerkintä on tehokas keino estää lisävelkaantumista, kun mahdolliset vapaaehtoiset järjestelyt eivät ole tuottaneet tulosta. Mikäli protestointiaika olisi 10 tai 14 päivän sijasta 21 päivää, tulisi osa maksukykyisistä yrityksistä hyödyntämään pitkää protestointiaikaa suoritusajaksi venyttämällä. Tratatista aiheutuva merkintähän tulee vain, jos suoritusta ei ole maksettu protestointipäivään mennessä. Erilaiset maksuaikoja pidentävät sääntelyt ohjaisivat yritysvelallisia siis tarpeettomasti maksamaan velkoja yhä myöhemmin. Tämä lisäisi juurikin pienten yritysvelkojien kassakriisiriskiä.

Trattaa ei voi lain mukaan lähettää ennen maksumuistutusta eikä tratta tule yrityksille yllättäen. Protestointi on mahdollista vain, jos asia on riidaton. Suomen Yrittäjät ry on sivuillaan <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yrityksen-perustaminen/yrityksen-laskutus-kuntoon-566003> todennut: ”Tavallisesti maksuun annetaan aikaa 14—30 päivää. Kassavirran turvaamiseksi pienyrittäjän kannattaa pyrkiä neuvottelemaan mahdollisimman lyhyt maksuaika, jopa 7 päivää.” Kun annettuihin maksupäiviin lisätään muistuttamisen 7 päivää ja trattaa mahdollisesti edeltävät muut vaatimukset niin protestointi tapahtuu huomattavasti ostotapahtuman jälkeen.

Lisäksi 21 päivän pidennys 10 tai 14 päivästä olisi käytännössä hyvin ongelmallinen tratan ja protestoinnin suhteen. Siinä ajassa ehtisi tulla osasuorituksia jo aika paljon enemmän kuin 10 tai 14 päivän aikana ja erilaiset epäselvyyssitilanteet lisääntyisivät. Jos protestointiaika on 21 päivää, tulisi lain perusteluista myös ilmetä, miten tällaisissa osasuoritustilanteissa tulisi toimia.

21 päivän protestointiaika hidastaisi myös siirtymistä perinnän seuraavaan vaiheeseen. Tämä sopii melko huonosti yritysperinnän melko nopeaan rytmiin. Jos protestointiaika olisi näin pitkä, osa velkojista voi haluta jatkaa suoraan (ilman tratan asettamista) oikeudelliseen perintään. Tämä vaikeuttaa maksukykyyn arviointia luotonmyönnössä, lisää oikeudellista perintää ja nostaa velallisten kuluja.

Jo EU:n maksuviivästysdirektiivin yleinen tavoite olisi maksuaikojen lyhentäminen ja sama tavoite on nyt asetettu asettamispäätöksessä. Myös koronakriisitilanteessa on tärkeää, ettei toimita tämän tavoitteen vastaisesti ja aiheuteta liiallista haittaa toimivalle luottoyhteiskunnalle. Protestointiajan pidentäminen yli 14 päivään ei oleellisesti vähennä yritysten mahdollisia maksuvaikeuksia. Jo tällä hetkellä yritykset pystyvät sopimaan perintätoimistojen/velkojien kanssa esim. maksusuunnitelmia, mikäli yritys on maksuvaikeuksissa. SPL:n jäsenyritykset ovat ottaneet vastuullisesti toiminnassaan huomioon koronavirustilanteen ja sen vaikutukset velallisiin. Vapaaehtoiset maksujärjestelyt ovat varmasti kaikkien kannalta toivottavampi tapa kuin protestointiajan huomattava pidentäminen.

Samalla kun tunnistetaan ongelmaksi se, että jotkut yritykset venyttävät laskujen maksuja, olisi erikoista, jos annettaisiin näille toisaalla mahdollisuus edelleen pidentää huomattavasti laskun maksamista ilman erityisempiä seuraamuksia. Sitä vastoin protestointiajan pidennys 10 päivästä 14 päivään antaa tässä koronakriisitilanteessa ja sähköisen tratan toimitustavan puuttumisen aikana lisää reagointiaikaa huomautusten esittämisille. Tällainen aika ei aiheuta samanlaista haittaa kuin pidempi protestointiaika.

Maija Karskela

Oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto
www.oikeusministerio.fi

Justitieministeriet
PB 25
00023 Statsrådet
www.justitieministeriet.fi

ISSN 2490-1172 (PDF)
ISBN 978-952-259-845-5 (PDF)